ברוך שאמר
משיחותיו של הרה"ג הרב ברוך רוזנבלום שליט"א

פרשת תזריע – ללמוד אמונה – שנת תשס"ח.

פרשת תזריע – לגלות את הלבן האמיתי – שנת תשע"ט.

השיעורים נכתבו

לעילוי נשמת

אורן חמו בן זהרי
רחל בת נחמה
יצחק קדוש בן מסעודה
אייל בן יעל יולנדה
משה בן בנימין
מרדכי יעקב בן אברהם אליהו
יעקב בן סלמן
טובה בת אהרן
אהרן יוסף בן משה דוד הכהן
אלי סולטן בן אסתר
רותי בת חסיבה
יצחק בן שלמה ואסתר
יצחק בן שאול
ישראל בן שמחה
שאול בן מרדכי אריה
יפה שניידל בת יצחק
משה יהושע בן זרח
אסתר בת קמרה
עמנואל בן שפרה
ניר בן פלורנס
יצחק אריה סימן טוב בן רבקה

ת.נ.צ.ב.ה

להצלחת

ר' משה בן שוקת חיה וב"ב
יוסף בן טובה וסיון בת שרה וב"ב
תומר בן פלורנס
! ימלא ה' כל משאלות לבם לטובה

המעוניינים לתרום להפצת העלון השבועי

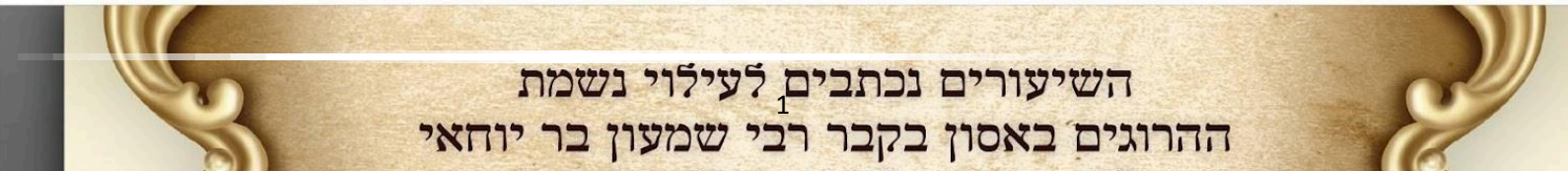
יוכלו להתקשר:

0504-170-270

כ"כ ניתן לתרום בכל מכשירי 'קהילות' בקופה
'ע"ש 'ברוך שאמר

לרפואת

ברוריה בת מלכה
סיגלית בת ציפורה
איתי בן אהובה
אורי בת ורד
נועם בן מיכל
ירחמיאל דניאל בן טובה באשה
סמי בן סימי
שירה בת שרה וב"ב
ניתאי בן שרון
רחל בת אסתר
לאה שרה בת חנה
אריה יהודה בן רחל
חנה בת שושנה
יוסף מרדכי בן תהילה שמחה
אסתר בת מסעודה
דניאל בן אסתר
אהרן בן יהודית



<u>פרשת תזריע – ללמוד אמונה – שנת תשס"ח</u>.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת תזריע.
עוסקת הפרשה בתחילתה, בדיני טומאת היולדת. ובהמשך

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

מופיעה מצות המילה – {ויקרא יב, ג} **וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ**, והגמרא[1] לומדת מכאן שמילה דוחה שבת.

אומרת הגמרא {מסכת נדרים לא, ב} – **רבי ישמעאל אומר: גדולה מילה שנכרתו עליה שלש עשרה בריתות. רבי יוסי אומר: גדולה מילה שדוחה את השבת ... רבי נחמיה אומר: גדולה מילה שדוחה את הנגעים.**

אומר רש"י[2] – היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר (יחזקאל טז ח) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דדים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם ז) ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצוות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם ו) מתבוססת בדמיך, בשני דמים, ואומר (זכריה ט יא) . גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו, ולפי שהיו שטופים בעבודה זרה אמר להם (פסוק כא) משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה.

עם ישראל במצרים לא מל את עצמו – מלבד שבט לוי שלא ביטלו את המילה, ולכן כשהגיע ליל פסח שנאמר בו {שמות יב, מג} **כָּל בֶּן נֵכָר לֹא יֹאכַל בּוֹ** – קיימו עם ישראל את מצות ברית המילה מתוך מסירות נפש, ובנוסף קיימו גם את מצות קרבן הפסח, ובזכות שתי המצוות הללו זכו ויצאו ממצרים;

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה יט, אות ה} – **וְהָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ לְגָאֳלָן וְלֹא הָיָה לָהֶם זְכוּת, מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קָרָא לְמשֶׁה וְאָמַר לוֹ לֵךְ וּמְהוֹל אוֹתָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, שָׁם הָיָה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁמָּל אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ה, ב): וְשׁוּב מֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית, וְהַרְבֵּה מֵהֶן לֹא הָיוּ מְקֻבָּלִים עֲלֵיהֶם לָמוּל, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיֵּעָשׂוּ הַפֶּסַח וְכֵיוָן שֶׁעָשָׂה משֶׁה אֶת הַפֶּסַח גָּזַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם וְנוֹשְׁבוֹת בֵּגֶן עֵדֶן מִן הָרוּחוֹת שֶׁבֵּגֶן עֵדֶן הָלְכוּ וְנִדְבְּקוּ בְּאוֹתוֹ הַפֶּסַח, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד, טז): עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן, וְהָיָה רֵיחוֹ הוֹלֵךְ מַהֲלַךְ אַרְבָּעִים יוֹם, נִתְכַּנְסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֵצֶל משֶׁה אָמְרוּ לוֹ בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ הַאֲכִילֵנוּ מִפִּסְחֲךָ, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עֲיֵפִים מִן הָרֵיחַ, הָיָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם אֵין אַתֶּם נִמּוֹלִין אֵין אַתֶּם אוֹכְלִין, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר ה' אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וגו', מִיָּד נָתְנוּ עַצְמָן וּמָלוּ, וְנִתְעָרַב דַּם הַפֶּסַח בְּדַם הַמִּילָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹבֵר וְנוֹטֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְנוֹשְׁקוֹ וּמְבָרְכוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טז, ו): וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמַיִךְ וגו', חָיִי בְּדַם הַפֶּסַח, חָיִי בְּדַם מִילָה.**

---

[1] **ברוך שאמר**: שבת דף קל"ב ע"א.

[2] **ברוך שאמר**: בפרשת בא, על הפס' שנקרא למפטיר{שמות יב, ו} **וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם.**

פרשת תזריע עוסקת ברובה בענייני הצרעת; בתורה ישנם ג' סוגי צרעות: צרעת הגוף, צרעת הבגד וצרעת הבית. בפרשת השבוע מופיעים שני סוגי צרעת: צרעת הגוף וצרעת הבגד. ואילו צרעת הבית מופיעה בפרשת שבוע הבא – פרשת מצורע.

בזמן שבית המקדש היה קיים, היו ישראל זוכים לקבל 'התראה' באמצעות צרעת, על מנת להזהירם שעליהם לחזור למוטב ולא לעבור על אותן עבירות שבגינם מקבלים צרעת.

בא ה**כלי יקר** במקום ואומר, שג' סוגי הצרעת הם ג' סוגים של 'כיסויים': הצרעת שבאה על העור היא כיסוי לבשר, הצרעת שבאה על הבגד היא כיסוי לעור, והצרעת שבאה על הבית היא כיסוי על האדם;

כותב ה**כלי יקר** {סוף פרשת תזריע}– **ותדע ותשכיל כי ג' מיני צרעת באים על ג' דברים,** שהם כסוי לאדם זה לפנים מזה. מכסה ראשון הוא, עורו לבשרו. למעלה מעורו, בגדיו שהם כסוי לעורו. למעלה מהם, ביתו כי הוא מכסה לו להצילו ממטר ומזרם. ומי שהוסר מעליו כל מכסה נקרא פרוע ומגולה לכך נאמר (שמות לב.כה) וירא משה את העם כי פרוע הוא ודרשו רז"ל (ילקו"ש מצורע יד. תקסג) שנלקו בצרעת שנאמר בו וראשו יהיה פרוע, (ויקרא יג.מה) ע"כ הזכיר תחילה נגעי עורו ואחר כך נגעי בגדיו ואח"כ נגעי בתים להסיר מכסהו אחת אחת עד שיהיה פרוע ומגולה מכל וכל. וכן דעת המדרש שמביא הילקו"ש בפסוק ראשו יהיה פרוע. על דרך ויגל את מסך יהודה (ישעיה כב.ח) על חורבן בהמ"ק כי בחורבן הבית נעשו מגולין מכל וכל.

ידוע, שסדר ביאת הצרעת על החולה הוא לא כסדר הכתוב בתורה; תחילה מקבלים צרעת הבית, אח"כ צרעת הבגד ולאחר מכן צרעת הגוף. א"כ למה כותבת התורה את הדברים בסדר הפוך מהמציאות?

כותב ה**כלי יקר** – אמנם לדעת רז"ל (ויק"ר יז. ד) הסדר הפוך כי אמרו אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה כו' לכך מביא תחילה נגע על ביתו לא חזר בו מביא גם על בגדיו לא חזר בו מביא גם על גופו כו'. ומה שהזכיר תחילה נגעי הגוף לפי שהקב"ה מתרה במכה אחרונה הגדולה תחילה כמו שאמר לפרעה (שמות ד.כג) הנה אנכי הורג בנך בכורך וכמו שפירש רש"י שם, כך הזכיר כאן נגעי הגוף בראשונה לאיים על האדם ממה שהוא מתירא ביותר אבל לעולם אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה כי אל רחום וחנון הוא. כל אלה צורות של כיסויים, ולכן האדם נענש דוקא בנושאים האלה, של בית, בגד ועור.

כותב ה**רמב"ן** {יג, מז} – **והבגד כי יהיה בו נגע צרעת**. זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם וכן נגעי הבתים אבל בהיות

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב, וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו להראות כי השם סר מעליו ולכך אמר הכתוב (להלן יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כי היא מכת השם בבית ההוא. והנה איננו נוהג אלא בארץ שהיא נחלת ה' כמו שאמר (שם) כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזה ואין הדבר מפני היותו חובת קרקע אבל מפני שלא יבא הענין ההוא אלא בארץ הנבחרת אשר השם הנכבד שוכן בתוכה.

כותב ה**רמב"ם** {הלכות טומאת צרעת, פ"טז, ה"י} – **וְזֶה הַשִּׁנּוּי הָאָמוּר בַּבְּגָדִים וּבַבָּתִּים שֶׁקְּרָאָתוּ תּוֹרָה צָרַעַת בְּשֶׁתָּפוּת הַשֵּׁם אֵינוֹ מִמְּנָהֳגוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶלָּא אוֹת וּפֶלֶא הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַזְהִירָן מִלָּשׁוֹן הָרַע. שֶׁהַמְסַפֵּר בְּלָשׁוֹן הָרַע מִשְׁתַּנּוֹת קִירוֹת בֵּיתוֹ. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהַר הַבַּיִת. אִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁהַתַּךְ הַבַּיִת מִשְׁתַּנִּין כְּלֵי הָעוֹר שֶׁבְּבֵיתוֹ שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְשׁוֹכֵב עֲלֵיהֶן. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהֲרוּ. וְאִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁיִּשָּׂרְפוּ מִשְׁתַּנִּין הַבְּגָדִים שֶׁעָלָיו. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהֲרוּ וְאִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁיִּשָּׂרְפוּ מִשְׁתַּנֶּה עוֹרוֹ וְיִצְטָרֵעַ וְיִהְיֶה מֻבְדָּל וּמְפֻרְסָם לְבַדּוֹ עַד שֶׁלֹּא יִתְעַסֵּק בְּשִׂיחַת הָרְשָׁעִים שֶׁהוּא הַלְּיָצנוּת וְלָשׁוֹן הָרַע.**

כותב ה**ספורנו** {סוף הפרשה} – "... והזהיר שבנטותם מזה יעיר אזנם ביסורין כאמרו אם שמוע תשמע כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך ובחמלתו עליהם כשיהיה הרוב מהם לרצון לפניו אמר לעורר היחידים מהם, ראשונה בנגעי בגדים אשר עליהם באה הקבלה שאין בגדי גוים מטמאים בנגעים, וכשלא יספיק זה יעוררם בנגעי בתים אשר בהם גם כן לא יבא נגע צרעת בטבע כלל...".

א"כ כל ענין הצרעת נועד לעורר את היחידים כדי שלא יהיה בידם עוון, ולכן שולח הקב"ה מעין 'התראה' לאדם, שע"פ ה**ספורנו** תחילה בבגד, לאחר מכן בבית ולבסוף בגוף.

כותב **רבינו בחיי** – והנה הנגעים היו מורים השגחה גמורה ולא היה ענין טבעי אלא נס גדול, ולא היה הענין בחוצה לארץ כי אם בארץ ישראל, כי כשיקרה לאחד מישראל חטא ועוון היה מתראה הנגע בביתו או בבגדו או בגופו להעיד עליו כי יש בידו עון, כענין שכתוב {תהלים פט} ובנגעים עונם, וכדי שישוב בתשובה ויטהר ויתלבן מעונו, והוא שרמז על זה גם כן {ויקרא יג} כלו הפך לבן טהור הוא, כלומר מן הנגע ומן העון, ועל זה אמר הכתוב {שם יד} ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחזתכם, וזהו שכתוב עוד {שם} כי תבאו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחוזה, להורות שאין הענין נוהג אלא בנחלת ה'...

כותב ה**אבן עזרא** {מצורע יד, ב} – **עץ ארז ואזוב**. והנה המצורע והבית המנוגע וטומאת המת[3] קרובים, והנה גם הם כדמות פסח מצרים.

אומר לנו ה**אבן עזרא**, שאם נתבונן בענין המצורע ונבין מה מונח בו, נוכל להבין את ענין פסח מצרים, והשאלה שנשאלת היא, מה הקשר בין הבית של המצורע והנגע שהוא מקבל, לבין פסח מצרים?

למפטיר נקרא בתורה את הפרשה האחרונה מתוך ד' הפרשיות שקוראים בחודש א' – פרשת החודש; פסוקים מפרשת בא – {שמות יב, ב} **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה**;

כותב ה**תורה שלמה** {בא, יב ב} – החדש הזה לכם. ובמדרש חדש על התורה דף רי"ט: החדש הזה לכם ולא לאומות העולם. יהי שמו מבורך לעולם ולעולמי עולמים, שחבב את ישראל יותר מדאי והודיע להן דרכו, וגילה להן סודו, ומסר להם הרזים הטמונים לחשב חשבונות ולקדש שנים וחדשים וימים, הה"ד סוד ה' ליראיו {תהלים כה, יד} לכך נאמר החדש הזה לכם. ומענין זה בשבלי הלקט ר"ח סי' קע"ו: ראשי חדשים לעמך נתת, על שם הכתוב 'החדש הזה לכם ראש חדשים', לכם ולא לאומות העולם שלא נמסר סוד תולדות הלבנה לכל אומה ולשון שבעולם כי אם לישראל, הה"ד כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני כל העמים וגו'.

כותב רש"י – **החדש הזה.** הראהו לבנה בחדושה ואמר לו כשהירח מתחדש יהיה לך ראש חדש. ואין מקרא יוצא מידי פשוטו, על חדש ניסן אמר לו, זה יהיה ראש לסדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, סיון שלישי.

נשאלת השאלה – למה הדבר הראשון שהראה הקב"ה למשה במצרים, היה מצות קידוש החודש? למה דוקא מצות קידוש החודש זו המצוה הראשונה שניתנה להם במצרים?

הרמב"ן, כאשר הוא מדבר על מצות קידוש החודש, אומר שיש גם מצוה למנות את החודשים בספרות – לא לומר "ניסן ... אייר ... תמוז וכו' אלא "החודש הראשון ... שני ... שלישי ... רביעי" – וזאת ולמה? כי ע"י הזכרת הספרות יש לנו זכירה ליציאת מצרים; "החודש השלישי" – שלישי למה? ליציאת מצרים; "החודש השביעי" – שביעי למה? ליציאת מצרים, ועל זה הדרך. בדיוק כמו שאומרים ב'שיר של יום' – "היום יום ראשון בשבת ... היום יום שני בשבת" וכו';

כותב ה**רמב"ן** – **וכמו** שתהיה הזכירה ביום השבת במנותינו ממנו אחד בשבת ושני בשבת, כאשר אפרש (להלן כ ח), כך הזכירה ביציאת מצרים במנותינו החדש הראשון והחדש השני והשלישי לגאולתינו, שאין המנין הזה לשנה, שהרי תחלת שנותינו מתשרי, דכתיב (להלן לד כב) וחג האסיף

[3] **ברוך שאמר:** הכוונה לפרה אדומה.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

תקופת השנה, וכתיב (שם כג טז) בצאת השנה, אם כן כשנקרא לחדש ניסן ראשון ולתשרי שביעי, פתרונו ראשון לגאולה ושביעי אליה. וזה טעם **ראשון הוא לכם**, שאיננו ראשון בשנה, אבל הוא ראשון לכם, שנקרא לו לזכרון גאולתינו:

וכבר הזכירו רבותינו זה הענין, ואמרו שמות חדשים עלו עמנו מבבל (ירושלמי ר"ה א ב, ב"ר מח ט), כי מתחלה לא היו להם שמות אצלנו, והסבה בזה, כי מתחלה היה מניינם זכר ליציאת מצרים, אבל כאשר עלינו מבבל ונתקיים מה שאמר הכתוב (ירמיה טז יד – טו) ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כי אם חי ה' אשר העלה ואשר הביא את בני ישראל מארץ צפון, חזרנו לקרא החדשים בשם שנקראים בארץ בבל, להזכיר כי שם עמדנו ומשם העלנו הש"י. כי אלה השמות ניסן אייר וזולתם שמות פרסיים, ולא ימצא רק בספרי נביאי בבל (זכריה א, ז; עזרא ו, טו, נחמיה א, א) ובמגילת אסתר (ג, ז). ולכן אמר הכתוב בחדש הראשון הוא חדש ניסן, כמו הפיל פור הוא הגורל (שם). ועוד היום הגוים בארצות פרס ומדי כך הם קוראים אותם ניסן ותשרי וכלם כמונו. והנה נזכיר בחדשים הגאולה השנית כאשר עשינו עד הנה בראשונה.

<u>אומר רש"י {בראשית א, א}</u> – **בראשית.** אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא (שמות יב ב) מהחודש הזה לכם, שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל ...

אומר ה**מהר"ל** בשם הזוהר הקדוש, התורה נקראת 'תורה' מלשון הוראה, וההוראות שלנו מתחילות כאן בפרשה – "**הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים**" – זו המצוה הראשונה שנצטוה משה רבינו במצרים[4].

<u>נשאלת השאלה</u> – והרי ישנן מצוות שנאמרו קודם למצות קידוש החודש, כגון מצות פריה ורביה, ברית מילה וגיד הנשה?

<u>כותב ה**שפתי חכמים** {ריש פרשת בראשית}</u> – משא"כ מילה וגיד הנשה שלא נצטוו בהם אלא יחידים, (בעדם ובעד כל ישראל), וכל זמן שלא נצטוו בם כל ישראל אינם נחשבות מכלל מצותיה, דתורה צוה לנו משה כתיב (דברים ל"ג ד').

והראיה לדבריו, שבפרשת השבוע מופיעה המצוה של ברית מילה לכלל ישראל, ומה שנאמר בפרשת 'לך לך' זה היה ציווי רק לאברהם אבינו.

א"כ נשאלת השאלה, למה בחר הקב"ה דוקא במצות קידוש החודש שתהיה המצוה הראשונה שבה יפתח 'ספר ההוראות'?

שאלה נוספת שצריכה ביאור;

<u>אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין מב, א}</u> – **וא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר יוחנן: כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא {שמות יב-ב} החדש הזה, וכתיב התם {שמות טו-ב} זה אלי ואנוהו.**

לכאורה לא ברור. איפה בדיוק אנחנו רואים את הגילוי שכינה, כאשר אנחנו מברכים את החודש?!

שאלה נוספת שעומדים עליה המפרשים;

<u>אומר **בעל ההגדה**</u> – **יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ? תַּלְמוּד לוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא. אִי בַּיּוֹם הַהוּא, יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם? תַּלְמוּד לוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה. בַּעֲבוּר זֶה לֹא אָמַרְתִּי אֶלָּא בְּשָׁעָה שֶׁמַּצָּה וּמָרוֹר מֻנָּחִים לְפָנֶיךָ.**

<u>נשאלת השאלה</u> – על סמך מה חשב **בעל ההגדה** לומר, שחייבים בסיפור יציאת מצרים כבר מראש חודש?

בראש חודש אמר הקב"ה למשה רבינו את ההלכות של קידוש החודש – וכי זו סיבה להתחיל ולספר בסיפור יציאת מצרים כבר מראש חודש?!

על חשיבות הראש חודש, ניתן ללמוד מגזירות היוונים;

אנחנו אומרים ב'על הניסים' – "**בִּימֵי מַתִּתְיָהוּ בֶן יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל חַשְׁמוֹנָאִי וּבָנָיו כְּשֶׁעָמְדָה מַלְכוּת יָוָן הָרְשָׁעָה עַל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְשַׁכְּחָם תּוֹרָתֶךָ וּלְהַעֲבִירָם מֵחֻקֵּי רְצוֹנֶךָ**..." – ומהם אותם חוקים?

<u>כתוב ב**מגילת אנטיוכוס**</u> – [אמרו היונים:] **עתה בואו ונעלה עליהם, ונבטל מהם הברית הכרותה להם, שבת חדש ומילה** [ובנוסף, גזרו שלא ללמוד תורה].

אומרים רבותינו, שעל ד' הדברים שהם גזרו נכרתה ברית, כמ"ש בפרשת לך לך {בראשית יז, ט} **וְאַתָּה אֶת בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר** וגו' – ר"ת **ת**ורה **ש**בת **מ**ילה **ר**אש חודש.

א"כ מה מצאו היוונים בקידוש החודש, שרצו לעקור אותו מעם ישראל?

<u>מספרת הגמרא {מסכת ב"מ פה, ב}</u> – **אליהו הוה שכיח** היה רגיל לבוא **במתיבתא דרבי** בשיבתו של רבי. **יומא חד, ריש ירחא הוה** היה ראש חודש, **נגה ליה ולא אתא** אליהו איחר ולא בא. כשבא לבסוף, **א"ל** רבי: **מאי טעמא נגה ליה למר** מדוע איחר הרב היום ? **אמר ליה** אליהו: **אדאוקימנא לאברהם** עד שהערתי את אברהם, **ומשינא ידיה ומצלי** ורחצתי את ידיו והתפלל, **ומגנינא ליה** והשכבתי אותו לישון בחזרה, **וכן ליצחק וכן ליעקב** כבר היה מאוחר. שאלו רבי: **ולוקמינהו בהדי הדדי** יעירו אותם ביחד, ויתפללו באותו זמן, וכך לא יצטרך אליהו להתעכב עם כל אחד ואחד מהם; השיב לו אליהו: **סברי** סבורים בשמים שיש לחוש ש**תקפי ברחמי** שהאבות יתחזקו בתפילתם בבקשת רחמים על כלל ישראל, **ומייתי ליה למשיח בלא זמניה** ויביאו את המשיח לפני זמנו, לכן אין נותנים לי רשות להעיר אותם ביחד.

---

[4] **ברוך שאמר**: אמנם יש לנו ג' מצוות בספר בראשית, אבל תחילת המצוות מתחילות בפרשת השבוע.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

א"כ רואים מכאן, שהכוח להביא את הגאולה טמון בראש חודש – והשאלה שנשאלת היא, מה טמון בראש חודש שיש בכוחו להביא את הגאולה?

<u>כדי להבין את יסוד הדברים, נוכל להתחיל כעת לבאר מה מונח בקידוש החודש ומהי המתנה הטמונה בו</u>:

<u>אומר המדרש {שמות רבה, פרשה טו, אות ב}</u> – **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, אָמְרוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רִבּוֹן הָעוֹלָם אֵימָתַי אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת, שֶׁכֵּן כְּתִיב (דניאל ד, יד): בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא, אָמַר לָהֶם אֲנִי וְאַתֶּם מַסְכִּים עַל מַה שֶּׁיִּשְׂרָאֵל גּוֹמְרִין וּמְעַבְּרִין אֶת הַשָּׁנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים נז, ג): אֶקְרָא לֵאלֹהִים עֶלְיוֹן לָאֵל גֹּמֵר עָלָי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (ויקרא כג, לז): אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ וגו', אַתֶּם בֵּין בְּזְמַנָּן בֵּין שֶׁלֹּא בְּזְמַנָּן, אֵין לִי מוֹעֲדוֹת אֶלָּא אֵלּוּ. אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, לְשֶׁעָבַר הָיָה בְּיָדִי** בעבר אני הייתי קובע מתי המועדים **, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קד, יט): עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים, אֲבָל מִכָּאן וְאֵילָךְ הֲרֵי מְסוּרָה בְּיֶדְכֶם בִּרְשׁוּתְכֶם, אִם אֲמַרְתֶּם הֵן, הֵן. אִם אֲמַרְתֶּם לָאו, לָאו. מִכָּל מָקוֹם יְהֵא הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם. וְלֹא עוֹד אֶלָּא אִם בִּקַּשְׁתֶּם לְעַבֵּר אֶת הַשָּׁנָה, הֲרֵינִי מַשְׁלִים עִמָּכֶם, לְכָךְ כְּתִיב: הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם.**

יוצא א"כ, שבר"ח ניסן מסר הקב"ה בידי עם ישראל את היכולת לקבוע מתי יהיו המועדים, ועפ"י החלטתם נוהג הקב"ה בשמים.

<u>אומרים חז"ל במדרש {תנחומא ישן, בא, אות י"ג}</u> – **תני ר' הושעיא: בשעה שישראל מגיעין לראש השנה, הקב"ה אומר למלאכי השרת: העמידו בימה והוציאו ספרים, והם אומרים: למה? והוא אומר: שאני מבקש לדון לבני למחר שהוא ראש השנה, מיד מעמידין (מוציאין) בימה ומוציאין הספרים, נמלכו בית דין של מטה לעברו, אומרים: למחר אנו עושין ראש השנה, אומרים מלאכי השרת לפני הקב"ה: רבונו של עולם לא אמרת לנו למחר ראש השנה, אמר להם: החשבון בידם, שנאמר "החדש הזה לכם" מסור הוא לכם, אני ואתם נלך אצל בניי שכל מה שהם עושים נלך עמהם.**

<u>מספר המדרש {תנחומא ישן, בא, אות ח}</u> – **מעשה בר' חייא הגדול שעלה הירח ערב ראש השנה והלכו הבהמין לאורו מהלך ג' מילין, ראה אותו ר' חייא נטל צרורות ועפר והיה זורק בו, אמר למחר אנו מבקשין לחדשך ועלית לך עכשיו, מיד נבלע במקומו, למה** ולמה הוא נבלע? **שהוא ברשותו** של ר' חייא.

בא ה**סבא מסלובודקה** ומבאר מה טמון בענין קידוש החודש;

<u>כותב ה**סבא מסלובודקה** {אור הצפון, ח"ב עמ' ל"ח}</u> – הרי מכל ה שכל קביעת הזמנים תלויה בישראל ומה שהם גוזרים אף הקב"ה, כביכול, אינו יכול לשנות. ואף על פי שהכתוב אומר: "יהי מאורות ברקיע השמים וכו' והיו לאותות ולמועדים ולימים ושנים", וכן כתוב: "עשה ירח למועדים שמש ידע מבואו" {תהלים קד}, ברם ניתנה הרשות לישראל לקבוע לפיהם את הזמנים עפ"י דעתם.

ועוד שהתורה נתנה להם את הכוח לשנות בזה מסדר הבריאה. חז"ל אומרים שאדם הראשון מנה את החודשים לפי החמה (ראה מכילתא בא), וכן מנו האבות הראשונים (ראה מכילתא דרשב"י ובתורה שלמה' פ' בא לא). והנה ציותה התורה לישראל למנות לפי הלבנה ולשנות בזה את כל הסדר והחישוב של החדשים. ולא עוד אלא שבהם תלויה קביעת החודש, ואם בי"ד אומר מקודש החודש, אף אם אינו מכוון לפי מולד הלבנה, הרי זה מקודש, בין אם הם שוגגין ובין אם הם מזידין, ומונים לפיהם את החדשים והמועדות (ראה ר"ה כ"ה)...

וקביעה זו של ישראל אינה רק לגבי חישוב הזמן בלבד אלא גם משנה את מציאות הבריאה. לפי חישוב זה אנו קובעים את גיל הנערות והבגרות, אם כי הוא ענין של מציאות. למשל, אם עיברו את השנה, אין הנער או הנערה נעשים גדולים עד שימלאו להם י"ג שנה ויום אחד או י"ב שנה ויום אחד – לפי חשבון העיבור. ולפי זה נמצא לפעמים שנער שנולד מאוחר מחבירו מקדים אותו בגדלותו, כגון אם הם נולדו בשנה מעוברת, האחד בימים האחרונים של אדר ראשון והשני בימים הראשונים של אדר שני, והשנה שהם מגיעים לגיל שלש עשרה אינה מעוברת ויש בה רק אדר אחד, זה שנולד בשני נעשה גדול קודם הראשון.

ועוד יותר מזה. חז"ל אומרים: "... בת שלש שנים יום אחד, נמלכו בית דין לעבר, בתולותיה חוזרין ואם לאו אינן חוזרין". ודורשים על זה את הכתוב: "אקרא לאלקים עליון לאל גומר עלי" {תהלים נז}, כלומר יש דברים שגוזרים בית דין של מטה ומסכים הקב"ה מלמעלה (ראה ירושלמי נדרים פ"ו סוף הל' ח וילקוט תהלים תשע"ה). לפי חוקי הטבע, בת שלש שנים ויום אחד הנבעלת, בתולותיה אינם חוזרין, בכל זאת אם בית הדין מעברים את השנה ולפי חישוב העיבור עדיין לא הגיעה הילדה לשלש שנים ויום, טבעה משתנה בהתאם לחישוב זה ובתולותיה חוזרין. הרי שחישוב הזמנים שנמסר לישראל קובע את סדרי הטבע והבריאה הקשורים בזה.

וכשם שנמסר לישראל לקבוע את הזמנים ואת כל התוצאות המסתעפות מהם, כן יש אשר נמסר להם גם הכוח לכוון את עצם מהלך השמש והירח בהתאם לרצונם. הרי מצינו שבזמן מלחמת ישראל עם האומות, העמיד יהושע את השמש ואת הירח, כפי שמסופר שאמר יהושע: "שמש בגבעון דום וירח

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

בעמק אילון, וידום השמש וירח עמד וכו' ויעמוד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים" {יהושע י}. וכן מצינו שישעיה הנביא השיב את השמש ממהלכה, כדברי הכתוב "וישב את הצל וכו' אחורנית עשר מעלות" {מלכים ב' כ'}.

ועוד שבזמן יציאת מצרים נמסרה לכל יחיד מישראל השליטה בזריחת השמש. בזמן שהביא הקב"ה מכת חושך על המצרים, כתוב: "ויהי חושך ואפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים וכו' ולכל בני ישראל היה אור בכל מושבותם" {שמות י}. ומפרשים חז"ל שלא רק בארץ גושן אלא גם בערי המצרים בכל מקום שבא ישראל היה להם אור, ולמה? כדי לקיים את ההבטחה שנאמרה לאברהם: "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" והיו ישראל נכנסים לתוך בתיהם של המצרים והיו רואים בהם כלי כסף וכלי זהב ושמלות, וכשבאים לשאול מהם והם היו אומרים אין לנו להשאיל לכם, היו ישראל אומרים להם הרי הוא במקום פלוני {שמו"ר שם}. הרי שבכדי לקיים הבטחת ה', ניתן הכוח לכל אחד מישראל לכוון את זריחת השמש, ובכל מקום שהלך, אור השמש נלווה עמו.

בא **הרב שוואב** במאמר הראשון שלו על חג הפסח, ואומר רעיון נפלא שע"פ נוכל להבין מה מונח בכל היסוד של קידוש הלבנה;

<u>אומרים חז"ל {ילקוט שמעוני, קדושים רמז תרכ"ו}</u> – **ואבדיל אתכם מן העמים**. אמר ר' לוי: כל מעשיהם של ישראל מובדלים מאומות העולם בחרישתם ובזריעתם ובקצירתם ובעמורם ובדישתם בגרניהם ביקביהם במנים בחשבונם. בחרישתם {דברים כב, י} לא תחרוש בשור ובחמור, בזריעתם {שם ט} לא תזרע כרמך כלאים, בקצירתם {ויקרא יט, י} ולקט קצירך לא תלקט, בעמורם {שם כד, יט} ושכחת עומר בשדה, בדישתם {שם כה, ד} לא תחסום שור בדישו, בגרניהם ביקביהם {שם טו, יד} העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך, במנים ובחשבונם שיהו אומות העולם מונין לחמה וישראל ללבנה, שנאמר {שמות יב, ב} החדש הזה לכם.

<u>וכך אומר מדרש **לקח טוב**</u> – **לכם ראש חדשים**. לכם ולא לאומות העולם שהרי אומות העולם מונין מתשרי: **הוא לכם**. סימן הוא לכם שאתם מונין ללבנה ואומות העולם מונין לחמה: הקטן מונה לקטן והגדול מונה לגדול.

<u>נשאלת השאלה</u> – למה אומות העולם מונים לחמה ואילו עם ישראל מונים ללבנה?

אומר **הרב שוואב**[5] {מערכי לב, ח"ג}, המחזור של שנה נקרא 'שנה' מלשון 'חוזר ושונה' – המערכת חוזרת על עצמה פעם אחר פעם ללא שום שינוי, ולכן נקראת 'שנה' היות והיא לא משתנה. לעומתה, מערכת הירח נקראת 'חודש' היות והיא מתחדשת כל הזמן.

פירוש הדבר, אומרים המפרשים, השמש לעולם לא משתנית. אפשר לדעת מראש מתי היא תזרח ומתי היא תשקע. יש לה מסלול קבוע כל השנה, ללא שינוי של מילימטר! בנוסף, היא אף פעם לא נעלמת באף יום מימות השנה, וממילא, אין רגע א' שהיא לא נמצאת בעולם. לעומת זאת, הירח מתחדשת בכל חודש וחודש; פעמים שהיא באה בקצרה ופעמים שהיא באה בארוכה, ובזמן שהיא איננה, היא לא נמצאת בכל העולם כולו! – וזהו ההבדל בין מערכת השנה למערכת החודש; מערכת השנה זוהי השמש – שאין בה כל שינוי – מלשון חוזר ושונה – כל הזמן אותו מסלול. אבל מערכת החודש – הירח, מתחדשת כל חודש בחודשו.

מי שמרחיב ביסוד הזה, הוא **הרמב"ן** בתחילת ספר בראשית, וביתר הרחבה בסוף פרשת בא – ביסודות האמונה הנלמדים מיציאת מצרים;

<u>כותב **הרמב"ן** {סוף פרשת בא}</u> – **ועתה** אומר לך כלל בטעם מצות רבות. הנה מעת היות ע"ג בעולם מימי אנוש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הוא, ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון (תהלים עג יא), ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי הים שלא ישגיח האל בהם ואין עמהם עונש או שכר, יאמרו עזב ה' את הארץ. וכאשר ירצה האלהים בעדה או ביחיד ויעשה עמהם מופת בשנוי מנהגו של עולם וטבעו, יתברר לכל בטול הדעות האלה כלם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה מחדשו, ויודע ומשגיח ויכול. וכאשר יהיה המופת ההוא נגזר תחלה מפי נביא יתברר ממנו עוד אמתת הנבואה, כי ידבר האלהים את האדם ויגלה סודו אל עבדיו הנביאים, ותתקיים עם זה התורה כלה:

ולכן יאמר הכתוב במופתים למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ (לעיל ח יח), להורות על ההשגחה, כי לא עזב אותה למקרים כדעתם. ואמר (שם ט כט) למען תדע כי לה' הארץ, להורות על החידוש, כי הם שלו שבראם מאין ואמר (שם ט יד) בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. להורות על היכולת, שהוא שליט בכל, אין מעכב בידו, כי בכל זה היו המצריים מכחישים או מסתפקים. אם כן האותות והמופתים הגדולים עדים נאמנים באמונת הבורא ובתורה כלה.

פירוש הדבר, אותם אנשים שחושבים שהעולם הוא קדמון ואין בורא, או שיש ואינו משגיח כלל על הנבראים – שייכים למערכת השמש שאין בה שום שינוי מאז ששת ימי בראשית ועד היום. ולכן אותם אנשים שסוברים שהעולם הוא קדמון, הם כופרים בעיקר – ולמה? כי הקב"ה '**מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל**

[5] **ברוך שאמר**: וכך אומר ר' שמשון רפאל הירש בספרו **במעגלי שנה**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית' – ולכן עם ישראל שמאמינים שהקב"ה מחדש את עולמו בכל רגע ורגע, מונים את מערכת החודשים והשנים ע"פ הירח שמתחדשת בכל חודש, היות והאמונה שלהם לא כסברת הכופרים שהעולם הוא קדמון, אלא הם סוברים שהקב"ה משגיח בכל רגע ורגע על הבריאה ומחדשה, כמ"ש "**כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ**".

<u>אם אלה פני הדברים, נוכל להבין דבר נפלא</u>:

הבאנו את דברי הגמרא {מסכת סנהדרין מב, א} – **וא"ר אחא בר חנינא א"ר אסי א"ר יוחנן: כל המברך על החדש בזמנו כאילו מקבל פני שכינה, כתיב הכא {שמות יב-ב} החדש הזה, וכתיב התם {שמות טו-ב} זה אלי ואנוהו.**

<u>כותב **רבינו יונה** {סו"פ 'תפילת השחר'}</u> – **כאילו מקבל פני שכינה**. מפני שהקב"ה אע"פ שאינו נראה לעין נראה הוא על ידי גבורותיו ונפלאותיו כענין שנאמר {ישעיהו מה, טו} אכן אתה אל מסתתר אלהי ישראל מושיע, כלומר אף על פי שאתה מסתתר – אתה הוא אלהי ישראל שעשית עמהם כמה נפלאות ואתה מושיע בכל עת ובכל שעה ועל ידי תשועתך רואים אותך בני אדם ואתה מתגלה להם ומכירים אותך, וג"כ בכאן ע"י מה שמחדש החדשים הוא מתגלה לבני אדם והוא כאלו מקבילין פניו.

זאת אומרת, בקידוש החודש מתגלה היסוד של '**הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית**', והיות והאדם רואה ומאמין בהתחדשות, יש בזה מעין הקבלת פני שכינה.

<u>כדי להבין מה מונח כאן, נצטרך לחזור בחזרה לדברי ה**רב שוואב** בספרו</u>:

<u>כותב ה**רב שוואב**</u> – והוסיף בזה המשגיח זצ"ל ממיר[6], כי הנה מצד ההנהגה גופא אין בין נס נגלה לנס נסתר ולא כלום. וההבדל שביניהם אינו אלא שלהכרת הנס הנסתר זקוק להתבוננות והכרת הנס הנגלה הוא גם ללא התבוננות. אולם כל זה כשאנו דנים על הנס הנגלה לעצמו ועל הנס הנסתר לעצמו. אבל מאחר שהיו גם נסים גלויים, הנה מעתה אין צריך כל כך התבוננות כדי לגלות שגם הנס הנסתר הוא נס, וכמ"ש הרמב"ן בסוף פרשת בא, שלפיכך נעשו הנסים הנגלים ביציאת מצרים, כדי שמהם יתפרנסו הדורות הבאים אחריהם, להכיר כי אין בעולם טבע והכל הוא נס. הנס של יציאת מצרים הפקיע פעם אחת ולתמיד מכל הטעויות של אמונות השקל.

כדי להבין את הדברים, נזדקק לדבריו של בעל ה**כלי יקר** בפרשת וארא, שיפתח לנו פתח להבין דבר נפלא בעשרת המכות;

בעוד כשבועיים נשב כולם בשולחן ליל הסדר ונאמר את עשרת המכות; בא ר' יהודה ונתן לעשרת המכות סימנים; אומר **בעל ההגדה**: "**רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סִימָנִים: דְּצַ"ךְ, עַדַ"ש, בְּאַחַ"ב**".

<u>נשאלת השאלה</u> – בשביל מה צריך לחלק את המכות?! לכל מספר פלאפון יש עשר ספרות, אז מה הבעיה לזכור עשר מכות?! ואם אתה רוצה כבר לקצר, יותר טוב שתקצר בוידוי – "אשמנו, בגדנו, גזלנו", ככה יהיה לך פחות לדפוק ☺

שמעתי פעם מבדחן שבא לשמח חתן ב'שבע ברכות', שאמר לחתן: "אתה יודע למה ר' יהודה היה נותן בהם סימנים??? זה בא ללמד אותך ידידי, שמכות בלי סימנים זה לא מכות!" ☺

בא ה**כלי יקר**, ואומר יסוד נפלא בשם ה**אברבנאל**; במצרים היו שלושה סוגים של כופרים. היו כאלה, שנקראים בשפה שלנו אתאיסטים – לא מאמינים בשום דבר. אלה אמרו – "אין אלוקים", כמו שאמר פרעה {ה, ב} **לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלֵּחַ**. היו כאלה שאמרו – "יש אלוקים. הוא ברא את העולם, אבל אינו משגיח על שפלים. כלומר, לאחר שהוא ברא את העולם, הוא כבר אינו משגיח על מה שקורה בו. והיו כאלה שאמרו – "יש אלוקים, משגיח על שפלים, אבל אינו יכל לשנות את איתני הטבע".
פירוש הדבר, שלאחר שהוא ברא את העולם, הוא לא משנה יותר את הבריאה – היינו, השמש זורחת במזרח ושוקעת במערב, יש עונות בשמים, לכל עונה יש את הזמנים שלה, לכל דבר יש מסלול קבוע ולא ניתן לשנות זאת. כנגד אותם ג' סקטורים, נתן הקב"ה ג' סקטורים של מכות **דְּצַ"ךְ**, **עַדַ"ש**, **בְּאַחַ"ב**;

<u>כותב ה**כלי יקר**</u> – **ואומר אני להוסיף ביאור על דבריו,** להכניס כל ג' מכות תחת סוג אחד, כי ג' מכות ראשונים באו לאמת מציאת הש"י, לפי שהמצרים אמרו שהיאור הוא אלהיהם אין עוד מלבדו, ע"כ עשה ה' שפטים באלהיהם להורות שיש גבוה מעל כל גבוה, וכן מסיק בב"ר (פט.ד) הרשעים מתקיימים על אלהיהם שנאמר והנה עומד על היאור ש"מ שחשבוהו לאלהות, ע"כ נאמר במכת היאור בזאת תדע כי אני ה' וגו'. ובענין הצפרדעים ששרץ היאור הורה שגם היאור ישרוץ דברים המאמתים מציאות הש"י, כי פרעה היה מחלל השם ואמר לא ידעתי את ה'. ע"כ הודיע היאור כי ראוי לקדש השם, כי הצפרדעים קדשו השם ברבים כדאיתא (פסחים נג:) שחנניא מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש השם ולמדו קל וחומר מצפרדעים שעלו בתנורים,

[6] **ברוך שאמר**: ר' ירוחם ממיר זצ"ל.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

ולפיכך לא מתו אותם שבתנורים כדמסיק בילקוט פרשה זו ובכנים נאמר אצבע אלהים הוא. הרי שבמכה זו גם החרטומים הודו והמליכו שמו ית', לומר שמכה זו ממנו ית' והודאת בעל דין כמאה עדים דמי.

ובסדר עד"ש נרמז כי הוא יתברך משגיח למטה בכל פרטי האישים, להוציא מלב האומרים שאין הקב"ה משגיח כי אם על כללות המין ולא בפרטות על כל דרכי איש, ולפי דבריהם הכל נכנס בערבוביא כי אין הבדל בין איש לחבירו ובין עובד אלהים לאשר לא עבדו, ע"כ בא עליהם הערב בערבוביא, וכתיב והפלתי ביום ההוא את ארץ גושן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערוב. וזה מופת חותך שיש הבדל בין צדיק לרשע ושהקב"ה משגיח על כל פרטי האישים, לכך נאמר שם למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ. לומר שהשגחתי הפרטית גם בתחתונים. וכן במכת הדבר כתיב והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים. והיינו מצד השגחתו יתברך הפרטית. וכן בשחין שהיה האבק פורח בכל ארץ מצרים, ואעפ"כ הבדיל בין ישראל למצרים, לפיכך לא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה, ר"ל שלא יכלו לעמוד בויכוח שהיה להם עם משה מפני השחין, כי לכל מכה נתנו סבה חוץ לזו שלא יכלו לתת סבה, כי כל המכות באו בפעם אחת על כל מצרים והחרטומים היו בכלל המכה, אבל מכת השחין בא תחילה על החרטומים ואח"כ על כל מצרים, שנאמר כי היה השחין בחרטומים ובכל מצרים. ע"כ לא יכלו לעמוד בויכוח, כי טען משה עליהם שחטאם גרם להם שלקו תחילה, לפי שעד הנה גרמו החרטומים קישוי לב פרעה בלהטיהם וכזביהם.

בסדר באח"ב פירש מהרי"א שבאו לאמת יכולת הש"י. ולי נראה שפרעה טען שתי רשויות הם, ע"כ נאמר במכה ראשונה של סדר באח"ב למען תדע כי אין כמוני בכל הארץ. רוצה לומר אין עוד מלבדו ית' איזו רשות אחר, מכלל שפרעה טען שיש עוד אלוה אחר ונראין הדברים שטען זה על מזל טלה והשמש, כי מצינו ששלשה מכות היו מונעים אור השמש והמזלות, כי ברדת הברד מסתמא היו השמים מתקדרים בעבים עד שלא יכלו לראות השמש כל זמן ירידת הברד, ובמכת הארבה כתיב ויכס את עין הארץ. היינו השמש כי היא עין הארץ, לפיכך ותחשך הארץ. וכן במכת החושך, וכן מכת בכורות בלילה, וכל זה ראיה שטען פרעה על השמש ומזל טלה שכחם גם כן גדול, ע"כ נאמר בברד אשר לא היה כמוהו, וכן בארבה נאמר לפניו לא היה ארבה כמוהו, וכל זה מופת למאמר כי אין כמוני בכל הארץ. וכל שכן מכת בכורים שהוא סימן להכנעת מזל טלה בכור לכל המזלות, ודבר זה מחוור יותר מן פי' מהרי"א, ולשון הכתוב מוכיח האומר כי אין כמוני.

אם ככה, אומר לנו ה**כלי יקר** בשם ה**אברבנאל**, ג' סוגים של כופרים שהיו במצרים, כל אחד קיבל את המגיע לו; הסדרה הראשונה שנקראת **דְּצַ"ךָ**, כנגד אלו שאמרו "אין אלוקים". הסדרה השניה שנקראת **עַדַ"ש**, כנגד אלו שאמרו "יש אלוקים, אבל אינו משגיח על שפלים". הסדרה השלישית שנקראת **בְּאַחַ"ב**, כנגד אלו שאמרו "יש אלוקים, הוא משגיח על שפלים, אבל הוא לא יכל לשנות את הטבע".

אומרת התורה בספר דברים: {ד, לג} **הֲשָׁמַע עָם קוֹל אֱלֹהִים מְדַבֵּר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אַתָּה וַיֶּחִי**: {לד} **אוֹ הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָבוֹא לָקַחַת לוֹ גוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי בְּמַסֹּת בְּאֹתֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיָד חֲזָקָה וּבִזְרוֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ**: {לה} **אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ**.

כותב ה**רמב"ן** {סוף פרשת בא} – [ולמה נתן הקב"ה כ"כ הרבה מצוות הקשורות ליציאת מצרים, כגון תפילין, קריאת שמע – שחרית וערבית, ציצית, שבת ועוד?] **וכן** כל כיוצא בהן מצות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות במופתים שלא ישתכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים. כי הקונה מזוזה בזוז אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה כבר הודה בחדוש העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם בנבואה, והאמין בכל פנות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאד על עושי רצונו, שהוציאנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפצים ביראת שמו ...

מסופר המעשה[7] על רבי ישראל סלנט זצ"ל מחולל תנועת המוסר בדור הקודם שהיה רגיל להתארח בבית מלון אצל יהודי ירא שמים המדקדק קלה כבחמורה. לאחר תקופה ממושכת שוב הזדמן רבי ישראל לאותו מלון והנה ראה שבעל הבית שינה את טעמו וכבר אינו מדקדק במצוות קלה כבחמורה והיה מגולח זקן ולבוש בבגדים לפי רוח האופנה, ונהפך להודי שומר מסורת בלבד.

רבי ישראל השתומם מה גרם לו לעשות תפנית חייו ורצה לעמוד על הנק' שגרמה לו לזה, סיפר לו בעל הבית שהסיבה היא מפני שהזדמן לו להיות במסעדה עם יהודי פורק עול שהזמין נקניק טריפה וראה שהוא אוכל בתיאבון גדול, וסבר שייחנק בגרונו מפני שעובר איסור, אך לדאבונו הרב ראה שלא קרה לו מאומה לכן נשבר לו, והגיע למסקנה שחלילה אין דין ואין דיין שישלם לו כגמולו.

רבי ישראל האזין בשתקה לדבריו וחכך בדעתו מה להשיב, תוך כדי הדברים באה בתו הקטנה של בעל הבית מלון בצהלה כי קיבלה תעודה שהיא יודעת ומתמחת במוזיקה ובכלי נגינה. קרנו פניו של אביה מאושר בראותו את בתו מצליחה, אך רבי ישראל אמר לה: כדי שנוכל להווכח שאת

[7] **ברוך שאמר**: כך מובא בספר **עטרת ישראל**.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

יודעת לנגן, תואילי בטובך לנגן בפסנתר כדי שנראה שהאמת כדבריך. הילדה נכלמה קמעה והסמיקה מבושה, אביה בעל הבית מלון נחלץ לעזרתה ואמר לו לרבי ישראל: הלא יש לה תעודה המעידה על כך שהיא קיבלה תואר אומן ומתמצאת בתחום הנגינה האם בשביל כל מי שיאמר אני לא מאמין לך שאת מקצועית היא תצטרך לנגן? הרי יש לה תעודה המעידה על כך!

השיב לו רבי ישראל סלנט במתק שפתיו: ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר. עם ישראל – עם הנבחר היה לו השגחה נסית במצרים, ועל הים, ובמדבר בעמוד ענן ובעמוד אש לילה, ובירידת המן, השליו והבאר, "המוציא לך מים מצור החלמיש" והתורה היא התעודה שלנו וה' עשה לנו נסים כדי שנמשיך להאמין בו. ולא לכל אחד ולכל טיפש יעשה ה' ניסים כדי להראות השגחתו, קיבל היהודי בעל הבית מלון את דבריו הכנים ושינה את דרכו ושב לצור מחצבתו לדקדק במצוות קלה כבחמורה.

א"כ כל עם ישראל היו במצרים וראו איך המצריים חוטפים את עשרת המכות.

<u>אומרת הגמרא {מסכת ר"ה יא, א}</u> – **בר"ה בטלה עבודה מאבותינו במצרים**.

<u>נשאלת השאלה</u> – אם ככה, מה עשינו במצרים שישה וחצי חודשים – מהרגע שפסקה העבודה, ועד שיצאנו ממצרים?

שישה וחצי חודשים, היו עבורנו סמינר באמונה! המכות לא היו עבור פרעה, אלא עבורנו! אנחנו אומרים את זה בתפילת ערבית – "**העושה לנו נסים ונקמה בפרעה**"; הניסים היו לנו. לפרעה, זה היה נקמה.

<u>אומר ה**סבא מקלם**</u> – השנה האחרונה לשהותנו במצרים, היתה בית-ספר של אמונה לעם ישראל.

עם ישראל למד אמונה במשך שנה שלמה! ישבו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כדי ללמוד מה טמון בכל מכה ומכה; מה זה מכת דם ולמה פתח הקב"ה דוקא בה את עשרת המכות, למה היתה מכת צפרדע ומה מונח בה, למה במכה מסוימת משה יוצא לנילוס כדי להיות ליד פרעה כשהוא יוצא מן המים ובמכה אחרת הוא הולך אליו הביתה. למה הקב"ה אומר למשה לעשות כמה מכות, ומכות אחרות הוא אומר לאהרן לעשות – עם ישראל למדו כל מכה ומכה, כמו שלומדים סוגיה בש"ס!

<u>ממשיך ה**רמב"ן** ואומר</u> – **ומן** הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון...

אומר לנו **ר' ירוחם ממיר**, אין הבדל בין נס לטבע; נס לא מחייב התבוננות, לעומתו הטבע – כן מחייב!

<u>מספרת הגמרא {מסכת תענית כה, א}</u> – מעשה בבתו של ר' חנינא בן דוסא **חד בי שמשי** ערב שבת אחד **חזייה לברתיה דהוות עציבא** ראה ר' חנינא בן דוסא את בתו עצובה, **אמר לה**: **בתי למאי עציבת** מדוע את עצובה? **אמרה ליה**: **כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת** בטעות הדלקתי נרות שבת עם חומץ ולא עם שמן, וכעת אני חוששת שיכבה הנר. **אמר לה**: **בתי מאי איכפת לך** מה את דואגת?! **מי שאמר לשמן וידלוק, הוא יאמר לחומץ וידלוק**! **תנא**: ואכן **היה** אותו נר **דולק והולך כל היום** השבת **כולו**, **עד שהביאו ממנו** במוצא שבת **אור להבדלה**.

שואל ר' צדוק הכהן מלובלין[8], למה היה לו לר' חנינא בן דוסא לומר "מי שאמר לשמן וידלוק", מספיק שהיה אומר שהחומץ ידלק?

אלא ר' חנינא בן דוסא הכיר שהכל מהשי"ת שחונן לא היה אצלו שייכות למעשה נסים כלל, שזה רק מ שמורגל בטבע כמונו כשרואה דבר היוצא מן הטבע, הוא נס, כמו אצלנו שנראה מה ששמן דולק הוא בטבע, ושידלוק חומץ הוא נס – מה שאין כן ר' חנינא בן דוסא הכיר מפורש שהכל מהשי"ת "ומה שהשמן דולר הוא ג"כ בנס ממעשי השי"ת", והוא יאמר לחומץ וידלוק והכל אחד.

בספר מלכים ב' בפרק ו', מסופר שאלישע הלך עם בני הנביאים לחטוב עצים בירדן. א' מבני הנביאים חטב קורה ונפל לו הגרזן לתוך הירדן;

אומר הנביא: {מ"ב ו, ה} **וַיְהִי הָאֶחָד מַפִּיל הַקּוֹרָה וְאֶת הַבַּרְזֶל נָפַל אֶל הַמָּיִם וַיִּצְעַק** הנער אל אלישע **וַיֹּאמֶר אֲהָהּ אֲדֹנִי וְהוּא שָׁאוּל** נפל לי הגרזן למים והרי לקחתי אותו בהשאלה ואני מוכרח להחזירו!: {ו} **וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אָנָה נָפָל** לאיפה נפל הגרזן? **וַיַּרְאֵהוּ אֶת הַמָּקוֹם** – "הנה כאן בתוך הירדן!" **וַיִּקְצָב עֵץ** הלך אלישע והוריד חתיכת עץ מא' הגזעים **וַיַּשְׁלֵךְ שָׁמָּה** אל תוך הירדן **וַיָּצֶף הַבַּרְזֶל** והגרזן התרומם!: {ז} **וַיֹּאמֶר הָרֶם לָךְ** הנה, קח את הגרזן שלך! **וַיִּשְׁלַח** הנער את **יָדוֹ וַיִּקָּחֵהוּ**.

<u>נשאלת השאלה</u> – ולמה לקח אלישע דוקא חתיכת עץ וזרק אל המים, הוא יכל גם לומר "גרזן עלה!" מבלי לזרוק כלום?

בא הספר **להודות ולשבח**, ומביא את דברי **ר' צדוק הכהן** – מעשה אלישע היה כעין מעשה ר' חנינא בן דוסא, וכמו

[8] פרי צדיק לחג הפסח, אות ל"ב.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שמצינו אצל ר' חנינא בן דוסא שלפני שאמר שיהיה נס שהחומץ ידלוק, הקדים ואמר "מי שאמר לשמן וידלק, יאמר לחומץ וידלק", שגם הטבע הוא נס, ואח"כ אמר 'ויאמר לחומץ וידלוק'. וכפי שביאר הפרי צדיק, וכן אלישע הקדים והשליך קודם את העץ לירדן, כדי להורות בחוש, דכמו שהעץ הרי צף על פני המים, דגם הטבע הוא נס, כן ג"כ יצוף הברזל על מי הירדן.

כי מי שאמר לעץ ויצוף, יאמר לברזל ויצוף, "ולא היה אצלו (אצל אלישע) שייכות למעשה ניסים כלל, והכיר מפורש שהכל מהשי"ת, ומה שהשמן דולק (העץ צף) הוא ג"כ בנס ממעשי השי"ת, והוא יאמר לחומץ וידלוק (לברזל שיצוף) והכל אחד" (לשון ה**פרי צדיק**).

עכ"ד.

ישנו פסוק שאומרים אותו בני עדות אשכנז, בזמן ברכת הלבנה – {שיה"ש ב, ט} **מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים** – ולמה אומרים את הפס' הנ"ל דוקא בקידוש הלבנה?

אומרים המפרשים, אין הבדל בין אדם שמסתכל מן החלון לבין אדם שמסתכל מן החרך (חריץ, חור) – הוא רואה את אותו הדבר משניהם. ההבדל הוא לגביך; כשהוא מציץ מהחלון – אתה רואה אותו. אבל כשהוא מציץ מהחור שבדלת – אתה לא רואה אותו. כלפי מה הדברים אמורים? – כל היסוד של יציאת מצרים היה, להראות לנו שהקב"ה שולט עלינו בכל רגע ורגע, רק בזמן שהיינו במצרים ראינו את הקב"ה בכל רגע ורגע – בכל מכה ומכה שהביא על המצריים. כל מכה היתה נס עצום, עד שיכלו לראות את הקב"ה בחוש! – היה מצב של '**מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת**' – כל א' הורה באצבע ואמר: "**זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ**". אבל היום, ההנהגה היא של 'טבע' – "**מֵצִיץ מִן הַחֲרַכִּים**".

וזה מה שמונח בברכת הלבנה;

<u>כותב ה**רב שוואב**</u> – ומעתה הרי מצאנו מקום הקשר שבין חידוש החודש ליציאת מצרים. שני ענינים אלה הם המורים על הנהגת הקב"ה את עולמו בכל עת ובכל שעה. ולפני יציאת מצרים הראו להם לישראל כי קיימת הנהגה של חידוש בבריאה וזו תהיה ההנהגה ביציאת מצרים. וזהו גם כוונת רבינו יונה, שכשם שעל ידי הנפלאות שעשה הקב"ה לעמו רואים אותו בני אדם כמו כן על ידי מה שמחדש החדשים הוא מתגלה לבני אדם.

לפני יציאת מצרים גילה להם הכתוב את התכלית של יציאת מצרים באמרו: "החודש הזה לכם", כלומר עליכם להתבונן ביציאת מצרים ולגלות על כל ההנהגה (כמ"ש הרמב"ן), כשם שההתבוננות בחידוש החודש מגלה על כל ההנהגה.

באים המפרשים ושואלים שאלה עצומה;

הקב"ה נתן במצרים עשר מכות. לכאורה, לא היה צריך את כל העשר מכות. די היה לקב"ה להכות אותם במכה א' ומיד היינו יוצאים ממצרים; יכל הקב"ה לתת מכת דם במשך שלשה חודשים, ולאחריה היינו יוצאים ממצרים – כמה זמן בנאדם יכול להיות בצום, הרי א"א לשתות דם – ובנוסף כל הדגה מתה – אבל הקב"ה רצה להוציא מהמכה הזאת משהו;

<u>אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה ט, אות י}</u> – **מִמַּכַּת דָּם הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל, כֵּיצַד, הַמִּצְרִי וְיִשְׂרָאֵל בְּבַיִת אֶחָד וְהַגִּיגִית מְלֵאָה מַיִם, וּמִצְרִי הָלַךְ לְמַלְאוֹת הַקִּיתוֹן מִתּוֹכָהּ מוֹצִיאָהּ מְלֵאָה דָּם, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם מִתּוֹךְ הַגִּיגִית, וְהַמִּצְרִי אוֹמֵר תֵּן לִי בְּיָדֵךְ מְעַט מַיִם וְנוֹתֵן לוֹ וְנַעֲשׂוּ דָּם, וְאוֹמֵר לוֹ נְשָׁתֶה אֲנִי וְאַתָּה מִן קְעָרָה אַחַת, וְיִשְׂרָאֵל שׁוֹתֶה מַיִם וְהַמִּצְרִי דָּם, וּכְשֶׁהֵיָה לוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל בְּדָמִים, הָיָה שׁוֹתֶה מַיִם, מִכָּאן הֶעֱשִׁירוּ יִשְׂרָאֵל.**

במכת הדם הוכיח לנו הקב"ה שהוא שולט בכל רגע ורגע בטבע – שתי טיפות סמוכות אחת לשנייה – ליהודי מים ולמצרי דם!

א"כ בשביל מה היה צריך להביא עליהם עוד תשע מכות נוספות, וכי לא הספיקה מכת הדם לבדה?!

נסביר את הדברים במשל:

היה פעם ילד א' טיפש שבאו אליו החברים ואמרו לו: "אתה רוצה להרגיש איך זה לטוס במטוס, והרי לעולם אתה לא תטוס באמת?"

"בסדר – מסכים!"

לקחו את הילד – שמו אותו בתוך שק – קשרו את השק – שמו אותו בירידה הכי תלולה של השכונה – ונתנו לו בעיטה קטנה – והופ הוא מתחיל להתגלגל!

אותו טיפש מתחיל לקבל מכות בראש ומתחיל לצעוק לעזרה – "תצילו אותי!!!" – אבא שלו מגיע ומוציא אותו מתוך השק ורואה שכולו חבול – "אוי ואבוי לך אם עוד פעם א' אני אראה אותך נכנס לתוך שק!!!", אומר לו האבא.

"אבא אני מבטיח לך – לעולם לא אכנס שוב פעם לשק!!!"

לא חולף שבוע, ומגיעים אליו שוב פעם אותם ילדים – "תגיד מושיל'ה, נסעת פעם בחללית???"

"לא"

"אולי תנסה – תרגיש בעננים!!!"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

"בסדר – מסכים!"

הלכו החבר'ה והכניסו אותו לתוך חבית וגלגלו אותו במדרגות – ושוב פעם הוא צועק לעזרה, ואז מגיע אבא שלו – "אמרתי לך לא להיכנס לתוך שק, נכון???"

"נכון. אבל עכשיו זה היה חבית, חשבתי שזה לא נורא כמו השק!"

אומרים המפרשים, ישנם אנשים שלא יודעים לעשות השלכות ממקרה למקרה – לאחר מכת הדם כולם ידעו שהקב"ה יודע לעשות דם במים, אבל להביא את כל הג'ונגל הם לא האמינו שהוא מסוגל להביא!

בא דוד המלך, ואומר את הדברים במפורש – {תהלים עח, יג} **בָּקַע יָם וַיַּעֲבִירֵם וַיַּצֶּב מַיִם כְּמוֹ נֵד**: {יד} **וַיַּנְחֵם בֶּעָנָן יוֹמָם וְכָל הַלָּיְלָה בְּאוֹר אֵשׁ**: {טו} **יְבַקַּע צֻרִים בַּמִּדְבָּר וַיַּשְׁקְ כִּתְהֹמוֹת רַבָּה**: {טז} **וַיּוֹצִא נוֹזְלִים מִסֶּלַע וַיּוֹרֶד כַּנְּהָרוֹת מָיִם** – כמה ניסים עשה לנו הקב"ה במדבר?! – ומה עשו עם ישראל??? – {שם יז} **וַיּוֹסִיפוּ עוֹד לַחֲטֹא לוֹ לַמְרוֹת עֶלְיוֹן בַּצִּיָּה**: {יח} **וַיְנַסּוּ אֵל בִּלְבָבָם לִשְׁאָל אֹכֶל לְנַפְשָׁם**: {יט} **וַיְדַבְּרוּ בֵּאלֹהִים אָמְרוּ הֲיוּכַל אֵל לַעֲרֹךְ שֻׁלְחָן בַּמִּדְבָּר**: {כ} **הֵן הִכָּה צוּר וַיָּזוּבוּ מַיִם וּנְחָלִים יִשְׁטְפוּ הֲגַם לֶחֶם יוּכַל תֵּת אִם יָכִין שְׁאֵר לְעַמּוֹ**;

לכאורה לא מובן. אם אתם מבינים שהוא יכול לתת מים, אז הוא לא יכול לתת גם לחם – מה ההבדל בין מים ללחם?!

התשובה היא, שעד שהאדם לא רואה בעיניו את הדבר – הוא לא מאמין. הוא לא יודע להשליך מדבר לדבר.

היסוד שעלינו להוציא מכאן, הוא יסוד האמונה בקב"ה; כולנו מאמינים שהקב"ה היה הווה ויהיה, והוא מנהיג את הבריאה בכל רגע ורגע. אבל כשהדבר מגיע לשעת מבחן, האדם לא בטוח שהוא יצליח לעמוד במבחן הזה – פתאום כל ה'אמונה' שהיתה לו נעלמת ברגע!

כותב ה**חזון איש** {אמונה וביטחון, פרק ב} – **נקל להיות בוטח בשעה שאין עיקר התפקיד של הביטחון, אך מה קשה להיות בוטח בשעת תפקידו באמת, נקל לשגר בפיו ובשפתיו את הביטחון, שהוא להלכה ולא למעשה, רק כמתענג על דמיונות מזהירים ומשמחים, ומרוב הימים הוא מטעה את עצמו ומטעה את אחרים, כי אמנם עלה על בני גילו במידת הביטחון, ולאמיתת הדבר משמש במדה זו להטבת חלומות נעימים על העתיד הכמוס.**

היה יהודי אחד שבא להתברך מהרב – "רב'ה, תברך אותי לפרנסה טובה. קשה לי!"

שאל אותו הרב – "תגיד, במה אתה עובד, שאני אדע במה לברך אותך?"

"כבוד הרב, אל תשאל שאלות. תברך וזהו... מה זה משנה במה אני עובד?!"

"אם אתה רוצה ברכה, תענה על השאלה, אחרת, אני לא מברך".

מסתכל ימין ושמאל, רואה שאין אף אחד, ואומר לרב: "אני גנב, זה המקצוע שלי" 😐

הרב עוצם את העיניים... לפני שהוא מברך אותו, הוא צועק לאשתו – "רבקה !!! תשימי את כל התכשיטים בכספת ! שהברכה לא תתחיל ישר מפה". ☺

אומר לנו ה**חזון איש**, יש אנשים שהם 'זמרי ביטחון'. מי שצריך חיזוק בענייני ביטחון, בא אליהם!

אתה בא אליו ואומר לו שיש לך קשיים בפרנסה – "דוד, מה קרה לך?! מה אתה בלחץ ?! הקב"ה זן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כנים. מה אתה מודאג?! בחייך, הדלקת נר לרשב"י?! תתחיל להדליק, תראה איך הכל זורם! אם תרצה אתן לך קמע, תראה איך יתחילו לצמוח לך חרובים בפתח הבית" ☺

הוא מאמין חזק בכל הפסוקים, הוא יודע כל מה שזז בענייני הביטחון!

יש לו ברוך ה' סופר-מרקט עם שמונה קופאיות, מרויח טוב, הכל הולך מצוין ברוך ה'! כל מי שבא אליו עם קשיים בפרנסה, נותן לו עלה אחד מהערבה – "קח את זה, אתה תהיה מסודר".

יום אחד מתעורר האיש ומוצא שלט מול ה'סופר' שלו – 'כאן יפתח בע"ה בל"ג בעומר סופר רמי לוי'; הדופק כבר לא עובד כמו שצריך והוא מתחיל לשאול את החברים – "אתם מכירים את מי שפותח כאן את החנות?"

"רמי לוי"

"אין לו מקום אחר, רק פה?!?!"

"אדון דוד, מה קרה?! אתה רוצה, יש לי פה ערבה – תדביק אותה על החלון של רמי לוי" ☺

כל 'זמרי הביטחון' הם זמרים, כל זמן שלא נגעו להם ב'רגליים' שלהם. ברגע שמישהו נגע להם בפרנסה, כל השירה של הביטחון נעלמת. ואז מה הוא עושה?! בהתחלה לא נעים לו, כי הוא היה 'זמר הביטחון מספר 1'. אבל אחרי

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שמתחילים לטפס לו על הפרנסה, הוא מגייס את כל 'כוחות הביטחון', כדי להילחם כנגד אותו בנאדם – "דבר איתו... יורד לשדה חבירו"... תגיד לו שאני אפעיל את הרב הזה שיוציא עליו חרם ויגמור לו את העסק! הוא בא ופותח לי עסק מול החנות – הוא לא מתבייש?!"

"אדון דוד מה אתה בלחץ?! יהיו פה הרבה סופרים בסביבה, אם אצלך לא יהיה חלב, אז יקנו אצלו – מה הבעיה?! אתה חושב שיחסר לך משהו ממה שנגזר עליך?!"

<u>אומר ה**חזון איש**</u> – כל 'זמרת הביטחון' נעלמת לבנאדם ברגע שנגעו בו. אדם כזה לא נקרא 'אדם מאמין'.

היסוד הוא, שאדם יכול לדבר אמונה – {תהלים קט"ז, י} **הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר**, אבל כשמגיעה שעת המבחן, כל ה'זמרים הגדולים' של הביטחון נופלים!

באה מצות קידוש הלבנה בכל חודש, כדי לומר לנו – גם במצב של חושך – במצב של 'אל מסתתר' – אלוקי ישראל מושיע! הענין הוא ללמוד מיציאת מצרים בכל רגע ורגע! לקחת את מכות מצרים ולהשרישם בלבותנו – שהקב"ה היה הווה ויהיה, ושולט באוויר בים וביבשה בכל רגע ובכל מצב!!!

ולכן אומר לנו **בעל ההגדה** – "יָכוֹל מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ?" – כלומר, כדי להגיע ליסוד האמונה, צריך להביט תחילה במצות קידוש החודש! בכל חודש וחודש הלבנה מתחדשת, ולכן אנחנו מונים ללבנה – למה? כדי שנשריש בלבותנו, שהקב"ה '**מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית**'. שנדע שגם כשהקב"ה נמצא במצב של '**מֵציץ מִן הַחֲרַכִּים**' הוא בדיוק כמו שהוא במצב של '**מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלּוֹנוֹת**'; כמו שבמצרים ראינו אותו בחוש – כך בדיוק צריכה להיות האמונה כעת, ללא שום שינוי! – וזהו היסוד העצום של חודש ניסן!

<u>אומרת הגמרא {מסכת ר"ה יא, א}</u> – **בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל**.

ויהי רצון שבזכות החיזוק באמונה, נזכה עוד השנה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבית המקדש שיבנה ב"ב אמן ואמן!!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

פרשת תזריע – לגלות את הלבן האמיתי – שנת תשע"ט.

פרשת השבוע שנקרא בע"ה בשבת זו, פרשת תזריע. השבת, שבת ראש חודש ניסן – 'שבת החודש', למפטיר נקרא פס' מפרשת בא – {שמות יב, ב} **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים** וגו'.

פותחת הפרשה במצות ברית מילה: {ויקרא יב, ב} **דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא**: {ג} **וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוֹל בְּשַׂר עָרְלָתוֹ**.

אם נרצה לקשר את הפרשה לחג הפסח הבעל"ט, נוכל לקשר אותה למצות ברית המילה; אמרו חז"ל, שלעם ישראל לא היו מצוות כדי לצאת ממצרים, ולכן מה עשה הקב"ה?

<u>אומר רש"י</u>[9] – היה ר' מתיא בן חרש אומר הרי הוא אומר (יחזקאל טז ח) ואעבור עליך ואראך והנה עתך עת דדים, הגיעה שבועה שנשבעתי לאברהם שאגאל את בניו ולא היו בידם מצוות להתעסק בהם כדי שיגאלו, שנאמר (שם ז) ואת ערום ועריה, ונתן להם שתי מצוות דם פסח ודם מילה, שמלו באותו הלילה, שנאמר (שם ו) מתבוססת בדמיך, בשני דמים, ואומר (זכריה ט יא) . גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור אין מים בו, ולפי שהיו שטופים בעבודה זרה אמר להם (פסוק כא) משכו וקחו לכם, משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה.

<u>אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה יט, אות ה}</u> – **וְהָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ לְגָאֳלָן וְלֹא הָיָה לָהֶם זְכוּת, מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קָרָא לְמשֶׁה וְאָמַר לוֹ לֵךְ וּמְהוֹל אוֹתָם. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, שָׁם הָיָה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁמָּל אוֹתָם, שֶׁנֶּאֱמַר (יהושע ה, ב): וְשׁוּב מֹל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁנִית, וְהַרְבֵּה מֵהֶן לֹא הָיוּ מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם לָמוּל, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁיֵּעָשׂוּ הַפֶּסַח וְכֵיוָן שֶׁעָשָׂה משֶׁה אֶת הַפֶּסַח גָּזַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם וְנוֹשְׁבוֹת בַּגַּן עֵדֶן מִן הָרוּחוֹת שֶׁבַּגַּן עֵדֶן הָלְכוּ וְנִדְבְּקוּ בְּאוֹתוֹ הַפֶּסַח, שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד, טז): עוּרִי צָפוֹן וּבוֹאִי תֵימָן, וְהָיָה רֵיחוֹ הוֹלֵךְ מַהֲלַךְ אַרְבָּעִים יוֹם, נִתְכַּנְסוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֵצֶל משֶׁה אָמְרוּ לוֹ בְּבַקָּשָׁה מִמְּךָ הַאֲכִילֵנוּ מִפִּסְחָךְ, מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עֲיֵפִים מִן הָרֵיחַ, הָיָה אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, אִם אֵין אַתֶּם נִמּוֹלִין אֵין אַתֶּם אוֹכְלִין, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר ה' אֶל משֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח וגו', מִיָּד נִתְנוּ עַצְמָן וּמָלוּ, וְנִתְעָרַב דַּם הַפֶּסַח בְּדַם הַמִּילָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹבֵר וְנוֹטֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְנוֹשְׁקוֹ וּמְבָרְכוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יחזקאל טז, ו): וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ וגו', חֲיִי בְּדַם הַפֶּסַח, חֲיִי בְּדַם מִילָה.**

מכאן שפרשת השבוע וחג הפסח מתחברים יחד. עם כל זאת, נעסוק היום דוקא בנושא הצרעת ונחבר אותו לענייני הפסח; הנושא שמחבר לנו את נושא המצורע לחג הפסח, רמוז בדברי ה**אבן עזרא** בפרשת שבוע הבא – פרשת מצורע;

<u>כותב ה**אבן עזרא**</u> – **עץ ארז ואזוב**. והנה המצורע והבית המנוגע וטומאת המת[10] קרובים, והנה גם הם כדמות פסח מצרים.

א"כ ה**אבן עזרא** מוצא לנו את הקשר בין המצורע לפסח דוקא בהזאה באגודת האזוב.

<u>מהדברים האלה, הייתי רוצה ללכת לכיוון אחר וללמוד יסוד בעבודת השם</u>:

אומרת התורה בפרשת שמות: {ב, כג} **וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה**.

אמנם אומרת לנו התורה כאן שפרעה מת, אבל המדרש אומר שאין הכוונה שהוא מת, אלא שהוא קיבל צרעת[11];

<u>אומרת הגמרא {מסכת נדרים סד, ב}</u> – **ותניא: ארבעה חשובין כמת: עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנים**...

<u>אומר המדרש {שמות רבה, פרשה א, אות לד}</u> – **וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, שֶׁנִּטְרַע וְהַמִּצְרָע חָשׁוּב כְּמֵת, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב, יב): אַל נָא תְּהִי כַּמֵּת, וְאוֹמֵר (ישעיה ו, א): בִּשְׁנַת מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ, וַיֵּאָנְחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לָמָּה נִתְאַנְּחוּ, לְפִי שֶׁאָמְרוּ חַרְטֻמֵּי מִצְרַיִם אֵין לָךְ רְפוּאָה אִם לֹא נִשְׁחֹט מִקְּטַנֵּי יִשְׂרָאֵל מֵאָה וַחֲמִשִּׁים בָּעֶרֶב וּמֵאָה וַחֲמִשִּׁים בַּבֹּקֶר, וּרְחַץ בְּדָמֵיהֶם שְׁתֵּי פְּעָמִים בַּיּוֹם כֵּיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל גְּזֵרָה קָשָׁה, הִתְחִילוּ מִתְאַנְּחִים וְקוֹנְנִים.**

במדרש הגדול כתוב, שלא החרטומים נתנו לו את העצה לרחוץ בדם הילדים, אלא ג' יועציו;

---

[9] **ברוך שאמר**: בפרשת בא, על הפס' {שמות יב, ו} **וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם.**

[10] **ברוך שאמר**: הכוונה לפרה אדומה.

[11] **ברוך שאמר**: אותו הדבר כתוב לגבי דתן ואבירם: {שמות ד, יט} **כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים אֶת נַפְשֶׁךָ** ופירש"י: **כי מתו כל האנשים.** מי הם, דתן ואבירם. חיים היו, אלא שירדו מנכסיהם, והעני חשוב כמת.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

כותב המדרש הגדול – **דתנו רבנן שלשה יועצין היו לפרעה כשנצטרע שאל לרופאים מה ירפא אותו. בלעם יעץ שיקח את היהודים לשחטן ולישטף מדמן ובו מתרפא. איוב שתק באותה עצה כאילו הודה. יתרו שמע וברח. זה שיעץ נהרג וזה ששתק נתיסר וזה שברח זכה להוסיף אות אחת על שמו – בתחילה היה יתר ולבסוף יתרו.**

עוד, כותב ספר הישר – **ויהי כאשר נגע ה' את פרעה מלך מצרים וישראל את חכמיו ואת חרטומיו לרפאותו. ויאמרו לו חכמיו וחרטומיו כי אם יותן מדם ילדים קטנים אל הנגע ההא ונרפא לו. וישמע אליהם פרעה וישלח סריסיו גושנה אל בני ישראל לקחת ילדיהם הקטנים. וילכו סריסי פרעה ויקחו ילדי בני ישראל מחיק אמותם בחזקה ויביאום אל פרעה יום יום. ילד ליום ילד ליום וישחטום הרופאים ויתנו אל הנגע ככה יעשו כל הימים. ויהי מספר הילדים אשר שחט פרעה שלש מאות ושבעים וחמשה ילדים. ולא שמע ה' אל רופאי מלך מצרים ויהי הנגע הולך וחזק ורב מאוד. ויהי פרעה בחולי הנגע ההוא עשר שנים ולב פרעה הולך וקשה על בני ישראל. ויהי מקץ עשר שנים ויוסף ה' לפרעה מלך מצרים שבר על שבר ומכה על מכה. ויכהו ה' בשחין רע וחולי הבטן ויהפך הנגע ההוא לשחין רע ... ויחזק החולי על המלך מאד ויבאש בשרו כבשר החלל המושלך על פני השדה בעת הקיץ לחום השמש. וירא המלך כי חזק עליו חליו מאד ... ויהי מקץ שלשת ימים וימת המלך בבשת וכלימה ובחרפה. וישאוהו עבדיו ויקברוהו בקברי מלכי מצרים בצוען מצרים. ולא חנטוהו כמשפט המלכים כי הבאיש בשרו מאד ולא יכלו לגשת אליו לחנוט אותו מפני הריח ויקברוהו בבהלה** ...

אם מחפשים צרעת בעניני הפסח, אז מצאנו אותה כאן אצל פרעה.

צרעת נוספת, מצאנו אצל משה רבינו כאשר נגלה אליו הקב"ה בסנה – {שמות ד, א} **וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא יַאֲמִינוּ לִי וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ ה'**: {ב} **וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' מַה זֶּה בְיָדֶךָ וַיֹּאמֶר מַטֶּה**: {ג} **וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו**: {ד} **וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה בְּכַפּוֹ**: {ה} **לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי נִרְאָה אֵלֶיךָ ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב**: {ו} **וַיֹּאמֶר ה' לוֹ עוֹד הָבֵא נָא יָדְךָ בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג.**

ממילא, גם מלך מצרים היה מצורע וכך גם הגואל – משה רבינו – כשבא לגאול אותנו, היה מצורע.

<u>לאחר הדברים האלה, בואו ניכנס לנושא הצרעת ובסיום הדברים נבין את הקשר שלה לחג הפסח</u>:

אומרת התורה בפרשת השבוע: {יג, א} **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן לֵאמֹר**: {ב} **אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ שְׂאֵת אוֹ סַפַּחַת אוֹ בַהֶרֶת וְהָיָה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ לְנֶגַע צָרָעַת וְהוּבָא אֶל אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אוֹ אֶל אַחַד מִבָּנָיו הַכֹּהֲנִים**: {ג} **וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת הַנֶּגַע בְּעוֹר הַבָּשָׂר וְשֵׂעָר בַּנֶּגַע הָפַךְ לָבָן וּמַרְאֵה הַנֶּגַע עָמֹק מֵעוֹר בְּשָׂרוֹ נֶגַע צָרַעַת הוּא וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן וְטִמֵּא אֹתוֹ.**

באים חז"ל במסכת נגעים, ודנים כמה נגעים ישנם;

<u>אומרת המשנה {מסכת נגעים פ"א מ"א}</u> – **מַרְאוֹת נְגָעִים** מראות נגעי עור הבשר **שְׁנַיִם שֶׁהֵן אַרְבָּעָה** שכן בתורה נאמר {ויקרא יג, ב} אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת, ובאה המשנה ללמד ששני מראות נגעים כתובים בפירוש בתורה, והם שאת ובהרת וחכמים הוסיפו עליהם עוד שניים: התולדה של שאת והתולדה של בהרת, שלמדים אותם מן הכתוב 'או ספחת', שמשמעה לשון טפלה, והטיל הכתוב 'ספחת' בין שאת לבהרת, לומר לך, שיש תולדה לשאת ויש תולדה לבהרת. ארבעה מראות אלו נבדלים ביניהן בלובן שבנגע: **בַּהֶרֶת עַזָּה כַּשֶּׁלֶג** היינו שהיא לבנה ביותר, שאין בלובן למעלה הימנה, שנאמר {ויקרא יג, ד} ואם בהרת לבנה היא, ודרשו: היא לבנה ואין למעלה ממנה לבנה (גמרא שבועות י, ב): ולבנוניתה כשלג, כמו שנאמר {במדבר יב, י} והנה מרים מצורעת כשלג, ומכאן שהלובן החזק ביותר במראות הצרעת הוא מראה השלג, והשם 'בהרת' מורה על הבהירות בלובן, מלשון 'בהר הוא בשחקים' {איוב לז, כא}. **שְׁנִיָּה לָהּ** לבהרת, היינו תולדתה **כְּסִיד הַהֵיכָל** לבנה כסיד הלבן שבקירות ההיכל, שמלבנים אותם בכל שנה קודם פסח; **וְהַשְּׂאֵת כְּקִרּוּם בֵּיצָה** לבנה כקרום הביצה שתחת קליפתה; ונקרא 'שאת', לפי שנראה מנושא ומוגבה כנגד הבהיר ממנו, כמראה הצל שהוא גבוה מן החמה. **שְׁנִיָּה לָהּ** לשאת, תולדתה, **כְּצֶמֶר לָבָן** לבנה כצמר נקי של כבש בן יומו**, דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר** שלדעתו 'בהרת' היא המראה הלבן ביותר ושאת היא המראה הכהה ביותר בלבנוניתו בכל ארבעת המראות, ושאר שני המראות, היינו התולדות, הם הממוצעים בלבנוניתם בין שאת לבהרת, וסובר ר' מאיר, שהתולדה של שאת לבנוניתה בהירה יותר מהתולדה של בהרת, לפי שנאמר {ויקרא יג, י} "שאת לבנה". ועל כרחך כוונת התורה לתולדה של שאת שהיא לבנה יותר מתולדתה של בהרת (הר"ש; ברטנורא)**. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, הַשְּׂאֵת כְּצֶמֶר לָבָן, שְׁנִיָּה לָהּ כְּקִרּוּם בֵּיצָה** שלדעת חכמים שני האבות, בהרת ושאת, הם המראות הלבנים ביותר, והיינו: בהרת עזה כשלג, ושאת לבנה כצמר לבן, ושתי התולדות הן המראות הכהים מהאבות, והיינו שהתולדה של בהרת לבנה כסיד ההיכל. והתולדה של שאת כקרום ביצה, כלומר המראה הבהיר שבתולדות הוא תולדתו של הבהיר שבאבות (הר"ש; ברטנורא) והלכה כחכמים.

בא ה**ש"ך** על התורה ומוצא רמז נפלא בארבעת הצרעות;

<u>כותב ה**שפתי כהן**</u> – **שאת** ס**פחת** ב**הרת צרעת**. ראשי תיבות **שסב"ץ** והם רמז לארבעה אבות נגעים הנזכרים במשנה (נגעים פ"א מ"א) בהרת עזה כשלג, שניה לה כסיד ההיכל,

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

והשאת כקרום ביצה, שניה לה כצמר לבן. **שלג** ס'יד **ביצה צמר, ומחית** בגימרטיא **מחיה בכעדשה**.

אומר המדרש {ויקרא רבה, פרשה טו, אות ד} – **אָדָם כִּי יִהְיֶה בְעוֹר בְּשָׂרוֹ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב (משלי יט, כט): נָכוֹנוּ לַלֵּצִים שְׁפָטִים, מוּכָנִים הָיוּ לַלֵּצִים דִּינִים. בְּנֹהַ שֶׁבָּעוֹלָם אָדָם רוֹכֵב עַל הַחֲמוֹר פְּעָמִים שֶׁסּוֹרֵחַ עָלָיו וּמַכֵּהוּ, פְּעָמִים שֶׁשּׂוֹחֵק עָלָיו וּמַכֵּהוּ, בְּרַם הָכָא נָכוֹנוּ לַלֵּצִים שְׁפָטִים וּמַהֲלֻמוֹת, מָשָׁל לְמַטְרוֹנָה שֶׁנִּכְנְסָה לְתוֹךְ פְּלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ, כֵּיוָן דְּחָמֵית** [שראתה] **מַגְלָבְיָא תָּלָן, דַּחֲלַת** [כלי ענישה, כגון מקלות ושוטים] **אָמַר לָהּ הַמֶּלֶךְ אַל תִּתְיָרְאִי אֶלּוּ לָעֲבָדִים וְלַשְׁפָּחוֹת, אֲבָל אַתְּ לָאֵכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל פָּרָשַׁת נְגָעִים נִתְיָרְאוּ, אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה אַל תִּתְיָרְאוּ אֶלּוּ לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, אֲבָל אַתֶּם לָאֵכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ**[12]**, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לב, י): רַבִּים מַכְאֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ בַּה' חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ.**

קוראים את המדרש ולא מבינים, וכי הצרעת זה לאומות העולם – והלא כל הצרעת זה בשביל עם ישראל?! – והראיה מדברי ה**אור החיים**;

אומר ה**אור החיים הקדוש** – **אדם כי יהיה בעור וגו'**. פירוש על דרך אומרם ז"ל (ב"מ קיד:) אתם קרויים אדם ואין או"ה קרוים אדם, שאין האומות מטמאין בנגעים, ומכאן הוכחה שאין גוים מטמאין בנגעים שאמרו במסכת נגעים בתחלת פרק י"א.

כותב ה**רמב"ן** – **והבגד כי יהיה בו נגע צרעת**. זה איננו בטבע כלל ולא הווה בעולם וכן נגעי הבתים אבל בהיות ישראל שלמים לה' יהיה רוח השם עליהם תמיד להעמיד גופם ובגדיהם ובתיהם במראה טוב וכאשר יקרה באחד מהם חטא ועון יתהוה כיעור בבשרו או בבגדו או בביתו להראות כי השם סר מעליו ולכך אמר הכתוב (להלן יד לד) ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם כי היא מכת השם בבית ההוא...

א"כ איך יכול להיות שהמדרש אומר לנו שכל הצרעת נעשתה בשביל אומות העולם?!

שאלה נוספת שצריכה ביאור;

אומרת התורה בסוף פרשת וישב: {בראשית מ, א} **וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ מַשְׁקֵה מֶלֶךְ מִצְרַיִם וְהָאֹפֶה לַאֲדֹנֵיהֶם לְמֶלֶךְ מִצְרָיִם.**

אומרים חז"ל {בראשית רבה, פרשה פח, אות א} – **וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ (בראשית מ, א), (תהלים לט, ט): מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי, רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן, רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָא אָמַר לֹא הָיוּ רְאוּיִין אֻמּוֹת הָעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם דְּווּיִים וּסְכוּפִין, וְלָמָּה יֵשׁ בָּהֶם דְּווּיִים וּסְכוּפִין, אֶלָּא שֶׁלֹּא יִהְיוּ מוֹנִים אֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹמְרִין לָהֶם אֻמָּה שֶׁל דְּווּיִים וּסְכוּפִין אַתֶּם[13], עַל שֵׁם חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי. וְרַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר לֹא הָיוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם רְאוּיִים שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם מַעֲלָה חֲטָטִים, וְלָמָּה יֵשׁ בָּהֶם מַעֲלָה חֲטָטִים, אֶלָּא שֶׁלֹּא יִהְיוּ מוֹנִין אֶת יִשְׂרָאֵל וְאוֹמְרִים לָהֶם לֹא אֻמָּה שֶׁל מְצֹרָעִים אַתֶּם, עַל שֵׁם חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי. דָּבָר אַחֵר, מִכָּל פְּשָׁעַי הַצִּילֵנִי וגו', זֶה יוֹסֵף, לְפִי שֶׁכָּתוּב בּוֹ (בראשית לט, יד): וַתִּקְרָא לְאַנְשֵׁי בֵיתָהּ וגו', נָתְנָה אוֹתוֹ בְּפִיהֶם שֶׁל כֻּלָּם, אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוּטָב שֶׁיִּפְנוּ אֵלּוּ בְּאֵלּוּ וְאַל יִפְנוּ לַצַּדִּיק הַזֶּה, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: וַיְהִי אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָטְאוּ וגו'.**

דבר נוסף, אומרת הגמרא {מסכת ערכין טז, א} – **א"ר יוחנן: על שבעה דברים נגעים באין: על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין.**

מתוך השבעה דברים שמונה כאן הגמרא, ארבעה דברים לא שייכים בכלל לאומות העולם: לשון הרע – וכי נצטוו אומות העולם על שמירת הלשון?! – לא! וכך גם שבועת שוא, גסות הרוח וצרות העין – אלו מצוות שלא שייכות אליהם כלל וכלל!

משמע מכאן, שכל נושא הצרעת נועד עבור ישראל ולא עבור אומות העולם – וא"כ דברי המדרש שהבאנו צריכים ביאור - איך יכול שע"פ דבריו, הצרעת נועדה לאומות העולם וכלשונו: "**אֵלּוּ לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, אֲבָל אַתֶּם לָאֵכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ**";

---

[12] **ברוך שאמר**: המדרש רבה בחומש במדבר אומר את הדברים רק בשינוי לשון {במדבר רבה, פרשה יג, אות ד} – **אֵלּוּ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת הֵם, אֲבָל אַתְּ לָאֵכֹל וְלִשְׁתּוֹת וּלְהִתְכַּבֵּד. כָּךְ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁשָּׁמְעוּ פָּרָשַׁת אֲלוֹת וּנְגָעִים הִתְחִילוּ מִתְיָרְאִין, אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה אֵלּוּ לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אֲבָל אַתֶּם לָאֵכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה.**

[13] **ברוך שאמר**: ולמה היו ישראל צריכים להיות דווים וסכופין? כי אומרים חז"ל, שיעקב ועשו חלקו ביניהם את העולמות: עשו לקח את העולם הזה ויעקב לקח את העולם הבא; אומר ה**תנא דבי אליהו** {פרק י"ט} – **כשהיו יעקב ועשו במעי אמן אמר יעקב לעשו: עשו אחי, שני אחים אנחנו לאבינו ושני עולמות יש לפנינו – העולם הזה והעולם הבא; העולם הזה יש בו אכילה ושתיה ומשא ומתן ולשאת אשה ולהוליד בנים ובנות. אבל העולם הבא אינו כן בכל המדות הללו, ואם הוא רצונך טול אתה העולם הזה ואני אטול העולם הבא, ומנין שכך הוא? שנאמר {בראשית כה} ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי – כשם שהיינו אומרים בבטן. באותה שעה נטל עשו בחלקו העולם הזה ויעקב נטל בחלקו העולם הבא.**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

הבאנו קודם לכן, שישנם ארבעה צבעים של לבן: לבן כשלג, לבן כסיד ההיכל, כצמר לבן וכקרום ביצה.

כאשר רוצים לאותת לפלוני שהוא לא בסדר, האם נותנים לו אזהרה בלבן?! – לא. להיפך, לבן הוא צבע של טהרה, כמ"ש {ישעיה א, יח} **לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר ה' אִם יִהְיוּ חַטָּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ** – וא"כ איך אומרים חז"ל שהלבן בא לאותת לאדם שהוא לא בסדר?

ועוד, אומרת הגמרא {מסכת יומא סז, א} – **ת"ר: בראשונה היו קושרין לשון של זהורית על פתח האולם מבחוץ; הלבין – היו שמחין. לא הלבין – היו עצבין ומתביישין ... אמר ר' נחום בר פפא משום רבי אלעזר הקפר: בראשונה היו קושרין לשון של זהורית על פתח אולם מבפנים, וכיון שהגיע שעיר למדבר היה מלבין וידעו שנעשית מצותו, שנאמר {ישעיה א-יח} אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.**

ולמה נקרא בית המקדש בשם {דברים ג, כה} **הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן**? אומרים חז"ל {יומא לט, ב}: "למה נקרא שמו לבנון? שמלבין עונותיהן של ישראל".

עוד, אומרת הגמרא {מסכת חגיגה יד, א} – **כתוב אחד אומר {דניאל ז-ט} לְבוּשֵׁהּ כְּתַלַּג חִוָּר וּשְׂעַר רֵאשֵׁהּ כַּעֲמַר נְקֵא** לבושו לבן כשלג, ושער ראשו [לבן] כצמר נקי. **וכתיב {שיר השירים ה-יא} קְוֻצּוֹתָיו** (שערות ראשו) **תַּלְתַּלִּים שְׁחוֹרוֹת כָּעוֹרֵב.** מסבירה הגמרא: **לא קשיא** אין זה קשה. **כאן** כזקן בעל שער לבן, נדמה הקב"ה **בישיבה** בעת שהוא ישב למשפט. ואילו **כאן** כבחור בעל שער שחור, נדמה הקב"ה **במלחמה** כאשר הוא יוצא להילחם בשונאיו.

עוד, הרופאים הולכים עם חלוקים לבנים – צבע של רחמים. ולמה בחדרי ניתוח הם לובשים חלוק ירוק? אמר לי יהודי: "נותנים לו תקוה – מראים לו דולרים!" ☺

נשאלת השאלה – א"כ למה העונש של הצרעת מגיע דוקא בצבע לבן, ולא בצבע אדום או שחור שהיה מתאים יותר לעונש?

אומר הספר **השיר והשבח** – והיה במקום השחין שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת וגו'. התורה הקדושה קבעה, כי בהרת **לבנה אדמדמת** – הרי היא נגע צרעת. אמנם יתכן כי כוונה עמוקה טמונה בטעם הדבר שנבחרו הצבעים הללו בדוקא.

ואחי **הרב משה שליט"א** ביאר את הטעם, ע"פ דברי הגמרא {ב"מ נח, ב}: "תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק, כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים. אמר ליה שפיר קאמרת, דחזינא ליה **דאזיל סומקא ואתי חיורא**". והיינו, שהפנים מאבדים את אדמימותם, ומקבלים גוון לבן – חיוור.

ומעתה, מאחר שנגע הצרעת בא בעוון דיבור לשון הרע {ערכין טז, א}, והמדבר גורם **להלבין פני זולתו**, על כן נענש בנגע כזה של בהרת "**לבנה אדמדמת**", הרומז על גרמת חטאו – "אזיל **סומקא** ואתי **חיורא**".

ועוד, מכיון שהרמז בצבע הנגע מתייחס **להלבנת פנים**, לכן לא נאמר אדומה, אלא "**אדמדמת**", שהרי צבען הטבעי של פני האדם הוא אדמדם ולא אדום.

אמנם יש להעיר, כי הביאור הנ"ל עולה היטב רק אם נבאר את המילה "אדמדמת" – אדום חלש, אולם המפרשים נחלקו בזה, וכדלהלן.

דהנה על הנאמר {להלן פסוק כט}: "ירקרק או אדמדם", כתב ב**אבן עזרא**: "ירקרק – מגזרת ירוק וכו', וזה כפול **לחסרון**". ופירש ה**אבי עזר**: "ומראה על דיהה, **ואינו אדום ממש**".

אולם רש"י פירש: "ירקרק – ירוק שבירוקין. אדמדם – **אדום שבאדומים**". וכן מבואר במשנה במסכת נגעים {יא, ד}: "הבגדים מיטמאין בירקרק שבירוקים **ובאדמדם שבאדומים**". וכן כתב ה**רמב"ם** {פיהמ"ש שם}: "אמר השי"ת בטומאת בגדים ירקרק או אדמדם וכו', ולא אמר ירוק או אדום, רצה בזה חוזק הירקות **וחוזק האדמימות**. וכן אמרו בנגעי אדם לבן אדמדם או לבנה אדמדמת, ר"ל שיהיה זה המראה המעורב מן הלובן עם **חוזק האדמימות**".

ולפירוש זה – כי אדמדם הוא חוזק האדמימות, עדיין יש לעיין, מדוע נאמר כי צבעה של הבהרת הוא "אדמדמת", ולא נאמר "אדומה".

אכן נראה, כי הלשון תתיישב היטב ע"פ דברי התוספות {ב"מ שם בד"ה דאזיל}, וז"ל: "ומה **שמאדים בתחילה**, לפי שהדמים מתאספין לברוח". ומבואר, כי בתחילה פני המתבייש **מאדימות יותר מהרגלן**, ולאחר מכן "אזיל סומקא ואתי חיורא".

מעתה מבואר היטב הטעם בצבע הבהרת "לבנה **אדמדמת**" – אדום שבאדומים, שכן המלבין פני חבירו, גורם לפניו **להאדים** ביותר, ולאחר מכן **להחויר**, ורמזה התורה לבעל ה"לשון הרע", כי **לזה ולזה** גרם בדיבורו.

רעיון נוסף, מובא בדברי הזוהר הקדוש;

אומר ה**זוהר הקדוש** {ח"ב דף כ, ע"ב} – **פְּתַח וְאָמַר, דּוֹדִי לִי וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מִי גָּרַם לִי שֶׁאֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי? מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בַּשּׁוֹשַׁנִּים. מַה שּׁוֹשָׁן יֵשׁ בּוֹ רֵיחַ וְהוּא אָדֹם, מוֹצְקִין אוֹתוֹ וְהוּא מִתְהַפֵּךְ לְלָבָן, וּלְעוֹלָם רֵיחוֹ לֹא זָז - כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּדֶרֶךְ זֶה,**

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שֶׁאִלְמָלֵא כֵן לֹא יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם בִּשְׁבִיל הָאָדָם הַחוֹטֵא. וְהַחוֹטֵא נִקְרָא אָדָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חַטֹּאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. מַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לָאֵשׁ שֶׁהוּא אָדָם. זוֹרֵק הַדָּם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ שֶׁהוּא אָדָם. מִדַּת הַדִּין אָדָם. מוֹצְקִין אוֹתוֹ [הריח], וְעוֹלֶה הֶעָשָׁן כֻּלּוֹ לָבָן, וְאָז הָאָדָם נֶהְפָּךְ לְלָבָן, נֶהְפָּךְ מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים.

לאחר הדברים האלה, עולה לה שאלה;

אומרת התורה: {ויקרא יג, יב} **וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֵת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן**: {יג} **וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת הַנֶּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא.**

פירוש הדבר, אם היה לאדם צרעת בגודל של עשר אגורות – טמא. אבל אם פרחה לו צרעת מראשו ועד רגלו – כל כולו נהיה לבן – טהור! – והדבר לא מובן כלל, איך יכול להיות?!

<u>אומרים חז"ל {במדבר רבה, פרשה יט, א}</u> – **זֹאת חֻקַּת (במדבר יט, ב), זֶה שֶׁאָמַר הַכָּתוּב (איוב יד, ד): מִי יִתֵּן טָהוֹר מִטָּמֵא לֹא אֶחָד, כְּגוֹן אַבְרָהָם מִתֶּרַח, חִזְקִיָּה מֵאָחָז, יֹאשִׁיָּה מֵאָמוֹן, מָרְדְּכַי מִשִּׁמְעִי, יִשְׂרָאֵל מֵעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, הָעוֹלָם הַבָּא מֵעוֹלָם הַזֶּה. מִי עָשָׂה כֵן, מִי צִוָּה כֵן, מִי גָּזַר כֵּן, לֹא יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, תָּמָן תְּנִינַן, בַּהֶרֶת כְּגְרִיס בָּאָדָם, טָמֵא. פָּרְחָה בְּכֻלּוֹ, טָהוֹר. מִי עָשָׂה כֵן, מִי צִוָּה כֵן, מִי גָּזַר כֵּן, לֹא יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם**[14]**.**

ידועה מחלוקת קורח ועדתו שיצאו לחלוק על משה רבינו – ולמה?

<u>אומר רש"י</u>[15] – "... ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עזיאל שמנהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור...".

חז"ל מגלים לנו, שלא באמת ענין את קורח נשיאותו של אליצפן בן עזיאל, אלא כל מה שענין אותו היה להתחיל עם משה – ואשתו של קורח היה היוזמת לכל זה;

<u>מספרת הגמרא {מסכת סנהדרין קי, א}</u> – **איתתיה דקרח אמרה ליה** אשתו של קרח אמרה לבעלה: "**חזי מאי קעביד משה** ראה מה שמשה עושה! הוא לקח את כל הגדולה והכח עבורו ועבור משפחתו הקרובה: **איהו הוה מלכא** הוא עצמו מלך; **לאחוהַ שוויה כהנא רבא** את אחיו מינה לכהן גדול; **לבני אחוהי שוינהו סגני דכהנא** את בני אחיו מינה לסגני כהן גדול, **אי אתיא תרומה** אם מגיעה תרומה שהפרישו בני ישראל מתבואתם, יינם או שמנם, **אמר תיהוי לכהן** אומר משה שהתרומה תהיה לכהן; **אי אתו מעשר דשקילתו אתון** אם מגיע מעשר ראשון שהפרישו, שאתם הלויים נוטלים אותו, **אמר הבו חד מעשרה לכהן** אומר משה: תנו לכהן עשירית ממה שאתם מקבלים, כתרומת מעשר. **ועוד, דגייז ליה למזייכו** הוא גזז את כל שיער גופכם בתער, **ומיטלַל לכו כי כופתָא** ומשחק בכם כאילו אינכם אלא חתיכת צואה; **עינא יהב במזייכו** בודאי עיניו נתן בשערכם, שרצה שתגזזו אותו כדי שלא תהיו יפים כמותו! **אמר לה** קרח: **הא איהו נמי קא עביד** הרי גם הוא עצמו גילח את כל שערו כפי שציוה אותנו, כי גם הוא לוי! ואם עשה כך להשפיל אותנו ולשחק בנו, מדוע עשה כן לעצמו? **אמרה ליה** אשתו: **כיון דכולהו רבותא דידיה** כיון שכל מטרת כל המעשים האלה הוא כדי לגדלו ולפארו, אינו חושש לגלח גם את עצמו כדי להפיס את דעתכם, כי **אמר איהו נמי** גם הוא אומר לעצמו כדברי שמשון **{שופטים טז-ל} תמות נפשי עם פלשתים**; כלומר, הוא מוכן לבזות את עצמו כדי שיוכל לשחק בכולכם. **ועוד דקאמר לכו עבדיתו תכלתא** שאמר לכם משה: עשו פתיל תכלת בציצית בארבע כנפות הבגד; **אי ס"ד תכלתא חשיבא [מצוה]** ואם עולה על דעתך שתכלת חשובה כ"כ [והיא מצוה], מדוע תשימו רק חוט אחד של תכלת בכנף? **אפיק גלימי דתכלתא וכסינהו לכולהו מתיבתך** הוצא טליתות שצבועות כולן בתכלת, והתכסו בהם בבית המדרש אתה וכל חבירך, כדי שתהיו מכובדים יותר! כי בודאי מה שאמר לכם משה להטיל רק חוט אחד של תכלת הוא משום שעינו צרה בכם ואינו רוצה בכבודכם, **היינו דכתיב {משלי יד-א} חכמות נשים בנתה ביתה זו אשתו של און בן פלת** שבחכמתה קיימה את ביתה במה שמנעה מבעלה להצטרף עם קרח במחלוקתו, וכך הוא נשאר בחיים; **ואולת בידה תהרסנה זו אשתו של קרח** שבעצתה האוילית המרידה את בעלה על משה, הביאה עליו מיתה והרסה את ביתה.

<u>אומר במדרש {במדבר רבה, פרשה יח, אות ג}</u> – **וַיִּקַּח קֹרַח, מַה כְּתִיב לְמַעְלָה מִן הָעִנְיָן (במדבר טו, לח): וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת, קָפַץ קֹרַח וְאָמַר לְמשֶׁה טַלִּית שֻׁכְּלָהּ תְּכֵלֶת מַהוּ שֶׁתְּהֵא פְּטוּרָה מִן הַצִּיצִית, אָמַר לוֹ** משה: **חַיֶּיבֶת בְּצִיצִית. אָמַר לוֹ קֹרַח טַלִּית שֻׁכְּלָהּ תְּכֵלֶת אֵין פּוֹטֶרֶת עַצְמָהּ, אַרְבָּעָה חוּטִין פּוֹטְרוֹת אוֹתָהּ. בַּיִת מָלֵא סְפָרִים מַהוּ שֶׁיְּהֵא פָּטוּר מִן הַמְּזוּזָה, אָמַר לוֹ** משה: **חַיָּב בִּמְזוּזָה, אָמַר לוֹ** קֹרַח: **כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ מָאתַיִם וְשִׁבְעִים וְחָמֵשׁ פָּרָשִׁיוֹת אֵינָהּ פּוֹטֶרֶת אֶת הַבַּיִת, פָּרָשָׁה אַחַת שֶׁבַּמְּזוּזָה פּוֹטֶרֶת אֶת הַבַּיִת** ?! **אָמַר לוֹ** קֹרַח: **דְּבָרִים אֵלּוּ לֹא נִצְטַוִּיתָ עֲלֵיהֶן, וּמִלְּבָךְ אַתָּה בּוֹדְאָן, הָדָא הוּא דִכְתִיב: וַיִּקַּח קֹרַח, אֵין וַיִּקַּח אֶלָּא לָשׁוֹן פְּלִיגָא, שֶׁלְּבּוֹ לְקָחוֹ.**

וכאן בא הירושלמי[16] ומביא שאלה נוספת ששאל קֹרח – **אמר לו**: **בהרת כגריס מהו** מה דינו של אדם שיש לו בהרת בגודל של גריס ? **אמר לו טמא. פרחה בכולו** מה דינו ? **אמר לו**

---

[14] **ברוך שאמר**: כמו שלא תבין איך יכול להיות שמרדכי בא משמעי וחזקיה בא מאחאב, כך גם לא תבין איך יכול להיות שבהרת כגריס טמאה ואם פרחה בכולו טהורה – אין לזה הסבר!

[15] **ברוך שאמר**: על הפס' במדבר טז, א.

[16] מסכת סנהדרין, פ"י, ה"א.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

משה: **טהור. באותו שעה אמר קרח: אין תורה מן השמים ולא משה נביא ולא אהרן כהן גדול.**

משמע מכאן, שכל הסיבה למרידה של קורח היתה הצרעת; על מה הוא שאל? על בגד, על בית ועל גוף – הכל מסביב לצרעת. כל מטרתו היתה להגיע לצרעת!

כדי להבין מה טמון כאן, נצטרך ללמוד גמרא נוספת;

<u>אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין צז, א}</u> – **תניא ר' נהוראי אומר: דור שבן דוד בא בו נערים ילבינו פני זקנים וזקנים יעמדו לפני נערים ובת קמה באמה וכלה בחמותה ופני הדור כפני כלב ואין הבן מתבייש מאביו. תניא ר' נחמיה אומר: דור שבן דוד בא בו העזות תרבה והיוקר יְעֻוֶּת** שלא יכבדו זה את זה; **והגפן יתן פריו והיין ביוקר ונהפכה כל המלכות למינות ואין תוכחה. מסייע ליה** הברייתא מסייעת **לר' יצחק, דא"ר יצחק: אין בן דוד בא עד שתתהפך כל המלכות למינות, אמר רבא: מאי קרא** מהו המקרא שניתן ללמוד זאת ממנו? המקרא הוא: **{ויקרא יג-יג} כולו הפך לבן טהור הוא** כאשר פשט הנגע בכל העור הריהו טהור. כך גם כשתיהפך כל המלכות למינות – תבוא הגאולה.

זאת אומרת, בזמן שכולם יכפרו בקב"ה – אז יבוא משיח!

בא ה**מהרש"א** ושואל, מה הקשר בין הצרעת ובין הגאולה;

<u>אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה טו, אות ט}</u> – **שְׂאֵת זוֹ בָּבֶל ... סַפַּחַת זוֹ מָדַי שֶׁהֶעֱמִידָה הֶמֶן הָרָשָׁע שֶׁשָּׁף כְּנָחָשׁ, עַל שׁוּם (בראשית ג, יד): עַל גְּחֹנְךָ תֵלֵךְ. בַּהֶרֶת זוֹ יָוָן שֶׁהָיְתָה מַבְהֶרֶת בְּגִזְרוֹתֶיהָ עַל יִשְׂרָאֵל וְאוֹמֶרֶת לָהֶן כִּתְבוּ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בֵּאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. נֶגַע צָרַעַת זוֹ אֱדוֹם** ...

<u>אומר ה**מהרש"א**</u> – **תהפך למינות**. עי' פירש"י והוא מבואר במדרש: שאת זו בבל כו' ספחת זו מדי כו' בהרת זו כו' נגע צרעת זו כו' והלבן שבנגע צרעת הוא סימן טומאה לנגע ובעי הסגר רמז על המינות שבהן שהוא סימן טומאה למלכות ארם שישראל יהיו בהסגר ומאסר הגלות במלכות ארם וכשיתהפך כולו ללבן הוא סימן טהרה למוסגר כמ"ש "כלו הפך לבן טהור" כן כשיתהפך כולו למינות הוא סימן טהרה לישראל שיצאו מתוך ההסגר ומאסר הגלות.

מהדברים האלה, נוכל לעמוד על שאלה נוספת;

בני עדות אשכנז, נוהגים ללבוש בליל הסדר בגדי לבן – מה שנקרא 'קיטל'; מה שהם לובשים ביום הכיפורים, הם לובשים גם בליל הסדר – והשאלה שנשאלת היא, מה טמון בלבוש הזה?

<u>כותב ה**מהר"ל** {הגדת **דברי נגידים**}</u> – נוהגים ללבוש בגד לבן בליל הפסח לעבודת הסדר כי הגוון הלבן הוא גוון פשוט בלי שום הרכבה. וזה בא להורות שגאולת מצרים היתה מצד העולם העליון הנבדל והפשוט בכח איתערותא דלעילא ולא משום עולם המורכב[17].

<u>כדי להבין מה מונח כאן, נחזור בחזרה לדברי המדרש וממנו ניגש לביאור הדברים</u>:

<u>הבאנו את דברי המדרש {ויקרא רבה, פרשה טו, אות ד}</u> – **מָשָׁל לְמַטְרוֹנָה שֶׁנִּכְנְסָה לְתוֹךְ פְּלָטִין שֶׁל מֶלֶךְ, כֵּיוָן דְּחָמֵית** [שראתה] **מַגְלָבְיָא תָּלָן, דַּחֲלַת** [כלי ענישה, כגון מקלות ושוטים] **אָמַר לָהּ הַמֶּלֶךְ אַל תִּתְיָרְאִי אֵלּוּ לָעֲבָדִים וְלַשְּׁפָחוֹת, אֲבָל אַתְּ לָאֲכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ. כֵּיוָן שֶׁשָּׁמְעוּ יִשְׂרָאֵל פָּרָשַׁת נְגָעִים נִתְיָרְאוּ, אָמַר לָהֶם מֹשֶׁה אַל תִּתְיָרְאוּ אֵלּוּ לְאֻמּוֹת הָעוֹלָם, אֲבָל אַתֶּם לָאֲכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁמֹחַ.**

שאלנו, וכי הצרעת היא גם לאומות העולם – והרי הצרעת היא רק לישראל?!

בא הספר **אור התורה** ועומד על רעיון נפלא – נסביר את דבריו בלשון שלנו;

יש ילדים שאוהבים להתנדנד על הכיסא – במיוחד בערב שבת; יש הורים שיתנו להם להמשיך להתנדנד, ויש הורים שלא יכולים לראות את זה – אז מה הם עושים?! נותנים להם 'אחד' משני הצדדים, ככה שהזמירות של שבת ימשיכו להתנגן אצלם ☺

<u>נשאלת השאלה</u> – האם אבא שלא יכול לראות את הדבר הזה והבן שלו לקח את הכיסא והתחיל להתנדנד בזמן הקידוש – והאבא התחיל לתת בו מבט 😐 ומיד הבן התיישר, האם כשיקום האבא לעשות נטילת ידיים הוא יכניס לו 'פליק' על חשבון ההתנדנדות שלו חמש דקות קודם?

רובם יאמרו 'בדיל ויעבור' – כנראה שהוא לא יכניס לו פליק. אבל בואו תשמעו סיפור – בדידי הווה עובדא;

בילדותי, עוד כשלמדתי בבית הספר, א' מהילדים עשה מעשה קונדס – שיחרר בתוך הכיתה צרצרים כדי להכניס אווירת שמחה בכיתה ☺; כשראו כולם את הצרצרים, הם התחילו לקפוץ ולרוץ – עד שהצליחו להוציא את כולם מהכיתה. ואז נפל הפור, והמורה החליט שמי שעשה את המעשה זה אנכי ☺ - דוקא באותו יום הוא טעה – ובלי שום התרעה מוקדמת, הכניס לי שנים משני הצדדים 😐; המורה נרגע, הצרצרים הלכו, ואני נשארתי עם הכאבים ☺ - ואז קם ילד מהכיסא ואמר: "המורה, אני עשיתי את זה!"

---

[17] **ברוך שאמר**: פירוש, כל הגאולה שלנו במצרים היתה רק מלמעלה – ומה הצבע שם?! לבן! ולכן נהגו ללבוש בגדי לבן בליל הסדר.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

קם המורה וצעק לעברו: "מודה ועוזב ירוחם – שב מיד!" – ואני נשארתי אדום בפנים – גם ג'ינג'י וגם אדום ☺

ואז הגיע הצלצול ויצאנו להפסקה; בתור ילד בן 11-12, ציפיתי שהמורה יבוא אליי ויתנצל – המורה יצא ראשון ואני אחריו, ואז פניתי אליו ושאלתי: "המורה, למה הכנסת לי סטירה???", ואז במקום לבקש סליחה, הוא אמר לי: "יש לך זכות לפעם הבאה!" ☺☺☺

<u>נשאלת השאלה</u> – האם המורה צדק במה שעשה או לא?

לכאורה, יכול להיות שכן. ולמה? כי השיעור לא יכל להתקיים אם א' הילדים לא היה נענש. הוא היה חייב להכניס מורא ופחד בקרב הילדים, אחרת הבלגן היה נמשך!

ולמה הבאתי את זה? כי זה ההבדל בין אומות העולם לבין כנסת ישראל;

<u>כותב הספר **אור התורה**</u> – כתב **הר"ן** {דרוש עשירי} שאין העונש שמעניש את בנו מכוון לעצמו אבל הוא להיישיר את בנו, עד שאם יראה לאב שהבן נתחרט על אשר עשה ושלא ישוב בדרך ההוא עוד, לא יענישנו עליו אבל ישמח בשאינו צריך להלקותו, כן מוסר השי"ת עמנו נוהג באלה שני הדברים בשוה הראשון שאינו מעניש האדם לעולם עונש שוה לחטאו ... והב' הוא שאין העונש הבא מהשי"ת על בני אדם מכוון אבל להישיר אותם או להגן אחרים שלא ילמדו ממעשיהם, כי העונש מצד עצמו אינו דבר משובח שאלו היה כן לא הזהירה התורה עליו כמ"ש {ויקרא יט} לא תקום ולא תטור את בני עמך כי התורה לא תמנע הפעולות הטובות מצד עצמן, ומה שיתואר השי"ת עליה באומרו אל קנא ונוקם אינו מתואר בה מצד הנקמה עצמה אבל מצד הטוב הנמשך ממנה ...

ומבואר בדבריו שהשי"ת לא מעניש בתורת תכלית, אלא רק בכדי לתקן וליישר את האדם בעבודת בוראו. דלכן נצטוינו ב'לא תקום' כי עונש בתורת תכלית אינו ראוי.

אמרו חז"ל {ב"ר נה, ב}: כך אמרו ישראל לפני הקב"ה: רבון העולמים הכתבת בתורתך {ויקרא יט} לא תקום ולא תטור ואת נוקם ונוטר שנאמר {נחום א} נוקם ד' ובעל חמה נוקם הוא לצריו ונוטר לאויביו, א"ל הקב"ה: אני כתבתי בתורה לא תקום ולא תטור את **בני עמך** אבל נוקם ונוטר אני לעכו"ם {במדבר לא} נקום נקמת בני ישראל ... עי"ש. ומבואר שאיסור הנקמה הוא רק לבני ישראל, אבל לעכו"ם מותר לנקום ולנטור. ולפימש"נ נראה דכיון שהיסורים לישראל הם לא בתורת עונש לעצמו אלא רק להכוונה והדרכה – לכן גם עם ישראל נאסרו לנקום בתורת עונש את בני עמם כמו שהשי"ת נוהג בבני עמו, משא"כ נקמה לגויים כיון שהשי"ת מענישם בעונש בתורת תכלית – לכן גם לנו מותר לנקום ולנטור את העכו"ם.

א"כ כאשר הקב"ה מביא לישראל צרעת והיא נמצאת עדיין מתחת לשרוול, הוא עדיין יכול להסתיר אותה ואף א' לא ידע ממנה – ואם הוא לא רוצה, הוא לא הולך בכלל לכהן – וממילא, הוא יכול להתעלם מנגע הצרעת!

<u>כותב **החינוך**</u> {מצוה קס"ט} – כי בהגיע אל האדם החלי הרע, והוא הצרעת, שלא יקחנו דרך מקרה, רק יחשב מיד כי עונותיו גרמו וירחיק מחברת בני אדם כאדם המרחק מרע מעשיו, ויתחבר אל המכפר המרפא שבר החטא ויראה אליו נגעו, ובעצתו ובדבריו ובפשפוש מעשיו יוסר מעליו הנגע, כי האל ברוך הוא שמשגיח עליו תמיד יראה מעשה תשובתו וירפאהו ...

פירוש הדבר, הקב"ה לא מעוניין לתת ליהודי מכות – הוא הבן שלו! אז למה הוא הביא לו את הצרעת?! כדי להחזיר אותו לדרך הנכונה!

<u>אומר ה**חפץ חיים**</u> – **דהנה** מצינו באחאב מלך ישראל במלכים א' כ"א , שהשי"ת אמר לו לאליהו, שירד לקראת אחאב לאמר לו בשם ד' – "במקום אשר לקקו הכלבים את דם נבות ילקו הכלבים את דמך גם אתה", ואעפ"כ מכיון שקרע אחאב את בגדיו ושם שק על בשרו והתעסק בתענית, אמר ד' אל אליהו "הראית כי נכנע אחאב מלפני, יען כי נכנע מפני לא אביא הרעה בימיו וגו'".

ראיה ברורה מכאן, כי ההכנעה יש בכחה להעביר גזרת מות שנגזרה מפי הקב"ה בעצמו, ומכש"כ שיש בכוחה לאחר את הגזרה לזמן רב. והנה ידוע מאמרם ז"ל בערכין דף ט"ו ב', שהנגעים באים על עון לשון הרע ועל שפיכות דמים שנאמר מלשני בסתר רעהו אותו אצמית. וכתיב התם לצמיתות. וכן אמר ריש לקיש, מאי דכתיב זאת תהי' תורת המצורע, זאת תהי' תורתו של מוציא שם רע ...

והנה עונש המצורע פרש הכתוב, בדד ישב מחוץ למחנה, ושלא יהיו טמאים יושבים עמו (רש"י שם) וישיבתו לבדו ואין איש עמו, תביאהו לידי הרהור תשובה על חטאו הגדול, ולבבו יכנע ושב ורפא לו. אולם לכ"ז זקוק המצורע בעת שעדיין לא הפך כל בשרו לצרעת, ורק נראה הנגע זעיר שם זעיר שם, אזי עדיין יוכל המצורע לחשוב אול מקרה הוא בלתי טהור, ויכבד לבו ולא ישוב מחטאו, וע"כ צותה התורה לענשו ולשלחו חוץ לשלש מחנות, ויועיל השלוח והישיבה בבדידות בצרוף הצרעת החלקית לטהרו מחטאיו, וישכיל ויבין כי מאת ד' היתה זאת לו. אבל מכיון שפשתה הצרעת בכל גופו וכסתהו מכף רגלו ועד ראשו ואין בו מתום, כבר נשבר לבו בקרבו עד כדי כך שכבר אינו זקוק לשלוח. אדם שכזה,

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

שלקה בכל גופו, כבר לא יחשוב אולי מקרה הוא, ונכנע לפני הקב"ה באותה המדה שאחאב מלך ישראל נכנע, וע"כ גזרה התורה – "כולו הפך לבן טהור הוא" כלומר אינו זקוק עוד לעונש אחר, והכנעתו כפרתו.

<u>אם אלה הדברים, נוכל להתקדם לדבר נפלא ביותר:</u>

<u>אומרת לנו הגמרא</u> – "**אין בן דוד בא עד שתתהפך כל המלכות למינות**" **אמר רבא**: **מאי קרא**? **{ויקרא יג-יג} כולו הפך לבן טהור הוא** – ושאלנו, מה הקשר?

בא ה**חתם סופר** בפרשת השבוע, ואומר תשובה נפלאה;

ישנן מלכויות שמראים לך פנים שוחקות – פעם מחייכים לך ופעם עוקצים אותך. אתה לא מבין כ"כ מה היחס שלהם כלפיך ולכן אתה לא נזהר מהם. אבל אם פתאום 'כלו הפך לבן' – היינו מראים לך 'פנים חיוורות' – "אנחנו שונאים אותך!" – זה הרבה יותר טוב מהפנים השוחקות! – ולמה? כי הסכנה הרבה יותר גדולה ממי שמראה לך פנים שוחקות ואחרי זה מכניס לך סכין בגב – כי לא ידעת להישמר ממנו! – והראיה הטובה ביותר היא מפורים!

אחשורוש עורך משתה. 18,500 איש הולכים למשתה בניגוד לדעתו של מרדכי – "לא ללכת למשתה!"

"מה פירוש לא הולכים?! אבל קיבלנו הזמנה! – אתה רוצה להתחיל עם מלך ששולט על 128 מדינות?! הרי הוא חבר שלנו!"

אמר להם מרדכי: "כל המשתה זה מלכודת א' גדולה! – הישמרו לכם פן תכשלו!"

"כבוד הרב, אנחנו מבקשים ממך – אל תתערב בפוליטיקה! הוא הבטיח שהכל יהיה בד"צ" ☺ - 18,500 איש, הרימו יד כנגד ראש הסנהדרין ואמרו לו: "אנחנו הולכים למשתה!!!"

<u>אומרים חז"ל {אסתר רבה, פרשה ז, אות יג}</u> – **אָמַר רַבִּי יְשֻׁמָעֵאל שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת הָלְכוּ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה וְאָכְלוּ וְשָׁתוּ וְנִשְׁתַּכְּרוּ וְנִתְקַלְקְלוּ.**

בא המן – צורר היהודים, וחותם בטבעת המלך – '**לְהַשְׁמִיד לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְּהוּדִים מִנַּעַר וְעַד זָקֵן טַף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד**' – הוא אמר להם בפרצוף שהוא שונא אותם – ולכן הם נזהרו ממנו. בשונה מאחשורוש ששנא את היהודים יותר ממה ששנא אותם המן, רק הוא לא אמר להם את זה בפרצוף – ולכן הם לא נזהרו ממנו ונכשלו;

<u>אומרת הגמרא {מסכת מגילה יד, א}</u> – **אמר רבי אבא**: **משל דאחשורוש והמן למה** דומה **הדבר**? **דומה לשני בני אדם לאחד היה לו תל** של עפר **בתוך שדהו ולאחד היה לו חריץ בתוך שדהו**. **בעל** ה**חריץ אמר** לעצמו: **מי יתן לי זה בדמים** הלואי וימכור לי בעל התל את תילו בכסף כדי שאוכל למלא בו את החריץ שבשדי. ו**בעל התל אמר** לעצמו: **מי יתן לי חריץ זה בדמים** הלואי וימכור לי בעל החריץ שלו בכסף כדי שאוכל לפנות את התל משדי ולהשליכו לתוך החריץ. **לימים נזדווגו** נזדמנו **זה אצל זה**, **אמר לו בעל** ה**חריץ לבעל התל**: **מכור לי תילך** בכסף. **אמר לו** בעל התל: **טול אותה בחנם והלואי** שתעשה כן! כמו כן, גם אחשורוש וגם המן רצו להשמיד את היהודים, לכן כאשר ביקש המן לשלם לאחשורוש עבור השמדתם נתנם לו אחשורוש בחינם.

כותב ה<u>**חתם הסופר**</u> – **וראה הכהן וגו' וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא וביום הראות בו בשר חי יטמא**, יאמר ע"ד מוסר כי המצורע הוא מושרש בחטאים אשר בחבורתו יזיק אנשים ללמוד ממעשיו כאשר יתבאר עוד ע"כ הרחיקו התורה מעל גבול ישראל וגרשו מגו אל מחוץ למחנה, והנה אמנם הרשעים הגדולים המפורסמים ברשע לא יזיק כ"כ בחבורתם כי ישמרו מהם אנשים צדיקים וטובים ולא ימשכו אחריהם ואינם צריכים הרחקה כ"כ משא"כ אותם שאינם תוכם כברם מראים עצמם צדיקים והם רשעים גמורים עליהם אמרו חז"ל [יומא פו:] מפרסמים החנפים מפני חילול השם והם צריכים הרחקה יתירה, וע"כ אמר פה 'הנגע אשר כלו הפך לבן' וניכר ונודע רעתו בקהל הגם כי רע הוא לעצמו וע"כ קראו נגע, מ"מ טהור הוא ואינו טמא לטמא אחרים ואינו צריך שילוח, אך 'וביום הראות בו בשר חי' פי' ביום שיתחיל להראות עצמו כצדיק ואיש חי – אז יטמא...

ורבותינו למדו [סנהדרין צז.] מפסוק הזה אין בן דוד בא עד שתתהפך המלכות למינות, אין רוצה לומר המלך דוקא אלא המלכות והממשלה בעולם הוא המינות והאפיקורסות ראי חטא נמאסו וחכמת סופרים תסרח וממשלת העולם היא האפיקורסות כאשר עינינו רואות ואז בן דוד בא בב"א.

א"כ א' שבא אליך ואומר לך: "אני שונא אותך!" – אומר לנו **החתם סופר** – הוא טהור יותר מא' שבא אליך ואומר לך: "אני אוהב אותך" אבל בלב שלו הוא לא סובל אותך – אדם כזה נמשל ל'בהרת כגריס' – הוא טמא! אבל אדם שאומר בפרצוף את האמת, נמשל ל – "**כלו הפך לבן – טהור הוא**" – כי אתה יודע להיזהר ממנו!

ולמה הבאנו את הדברים האלה? כי זה נוגע אלינו! – איך?

בא בעל ההגדה ואומר: "**צֵא וּלְמַד מַה בִּקֵּשׁ לָבָן הָאֲרַמִּי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אָבִינוּ. שֶׁפַּרְעֹה לֹא גָזַר אֶלָּא עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בִּקֵּשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר: אֲרַמִּי אֹבֵד אָבִי, וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה וַיָּגָר שָׁם בִּמְתֵי מְעָט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל, עָצוּם וָרָב**"

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

<u>נשאלת השאלה</u> – א"כ מי יותר טוב, פרעה – שרצה להרוג את כל הזכרים, או לבן הארמי שרצה לעקור את הכל?

ע"פ פשט הדברים, אומר לנו **בעל ההגדה**, לעולם לא ייתן הקב"ה להשמיד את עם ישראל! פרעה רצה להשמיד רק את הזכרים – ממילא היו נשארות הנקבות. לעומתו לבן, רצה לעקור את הכל – זה לעולם לא היה מתקיים! – ולמה? כי הקב"ה לא ייתן להשמיד את עם ישראל! ולכן פרעה היה גרוע יותר שגזירתו יכלה להתקיים.

<u>נשאלת השאלה</u> – איפה בדיוק ביקש לבן הארמי לעקור את הכל?

<u>אומר ה**אברבנאל** {פירוש על הגדה של פסח}</u> – עוד אמר [בעל ההגדה]: "צא ולמד מה ביקש לבן הארמי". ר"ל: צא מענין מצרים אשר אתה עתה בה ולמד מסיפורי יעקב ולבן מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבנו, כלומר: עם היות שלבן לא עשה עמו רעה בפועל, צא ולמד מדבריו מה היתה כוונתו ומחשבתו לעשות ליעקב אבינו, כי זה מתוך דבריו תלמד אותו, לא ממעשיו, לפי שהוא עצמו הודה ואמר: "יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמרה הישמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע" – והוא המורה היות מחשבתו רעה.

והנה ענין פרעה שאמר "שלא גזר אלא על הזכרים" ראוי שיובן בעוד שהיו ישראל במצרים, כי שם באמת לא גזר אלא על הזכרים, שנאמר "כל הבן הילוד וגו'", אמנם אחרי יציאתם משם כשרדף אחריהם אמר: "ארדוף אשיג אחלק שלל וגו'", ר"ל: שהיה דעתו לרדוף אחרי בני ישראל ולהשיבם, וזכר ברדיפתו תכליות מתחלפים: אמר ראשונה שיקח את כל אשר להם ויחלק השלל ההוא לבעליהם אשר שאלוהו מהם והשאר לאנשי המלחמה, ועל זה אמר "אחלק שלל". עוד זכר שיקח הבחורים והנערות להיות לו עבדים כרצונו ואוות נפשו, ועל זה אמר: "תמלאמו נפשי", כלומר: תמיד הייתי חפץ בהם לעובדני, ועתה יימלא נפשי מהם לשעבדם על כל פנים. עוד אמר ששאר העם והזקנים ומשה ואהרן יהרגם להינקם מהם, ועל אלה אמר: "אריק חרבי תורישמו ידי". הנה אם כן לא היה דעתו של פרעה לעקור את הכל. אבל לבן היתה שאלתו ובקשתו לעקור את הכל ולהכות אם על בנים, ויורה על זה אומרו ליעקב: "הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא", ר"ל: לי היה ראוי ואותו ביקשתי, אם לא שהאלהים מנעו ממני, ומזה לקח המגיד שלבן ביקש לעקור את הכל, ר"ל נשים ובנים וצאן וכל אשר ליעקב. וסמך זה לאומרו: "ארמי אובד אבי", שעשה 'אובד' יוצא מה'קל'[18].

לכאורה, לא ברור. מה למה מציינים את לבן דוקא – וכי עשו לא עשה את אותו הדבר ליעקב ששלח את אליפז להרוג אותו?!

התשובה פשוטה מאד. יעקב ידע שאליפז בא אליו למטרה אחת – להורגו! הוא לא התחבא מאחורי תחפושת! הוא בא ליעקב ואמר לו במפורש: "באתי להוריד לך את הראש בציווי אבא!" – אבל זה לא הלך לו – ולמה?? – אומר **בעל ההגדה**: "והיא שעמדה לאבותינו ולנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו – והקב"ה מצילנו מידם!" – וחוץ מזה, הוא היה 'כולו לבן' – דיבר רק אמת – "באתי להוריד לך את הראש!" – לעומתו לבן, היה נוכל ושקרן ולכן קראו לו 'לבן הארמ"י' – אותיות 'רמאי'; כשברח יעקב מבית לבן, רדף אחריו לבן וכשהשיגו אמר לו: {בראשית לא, כו} **מֶה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת לִבִּי וַתְּנַהֵג אֶת בְּנֹתַי כִּשְׁבִיוֹת חָרֶב**: {כז} **לָמָּה נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִי וָאֲשַׁלַּחֲךָ בְשִׂמְחָה וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר**: {כח} **וְלֹא נְטַשְׁתַּנִי לְנַשֵּׁק לְבָנַי וְלִבְנֹתָי עַתָּה הִסְכַּלְתָּ עָשׂוֹ** – עשרים שנה הוא לא נתן להם נשיקה א', מה פתאום עכשיו הוא רצה לנשק אותם?! אומרים חז"ל, הוא רצה להכניס בהם את הטומאה שלו;

ובהמשך נאמר {שם מג} **וַיַּעַן לָבָן וַיֹּאמֶר אֶל יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנֹתַי וְהַבָּנִים בָּנַי וְהַצֹּאן צֹאנִי וְכֹל אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לִי הוּא** וגו';

אומר ה**של"ה הקדוש**, זה כוונת אומרו "ביקש לעקור את הכל"; אם הסבא שלנו היה לבן ולא יעקב אבינו, לא היה קיום לעם ישראל כי כל הטומאה של לבן היתה נכנסת בנו.

ולכן עדיף לנו ש"כולו הפך לבן טהור" – מי שאומר לנו את האמת בפנים, כי ככה נוכל לדעת שיש להיזהר ממנו.

בזמן שאנו נמצאים לפני חג הפסח הבעל"ט, עלינו לדעת שיש להיזהר מכל הפיתויים שמציעים לנו מהבלי העולם הזה – ובעיקר ללומדי התורה, שמנסים למשוך אותם בעזרת פיתויים של כסף וכד' – "כדאי לך ... אתה תוכל להתפתח ... פרנסה ברווח וכד'" – כל מטרתם זה להוריד אותם מלימוד התורה. לכן עלינו לדעת שאלה שאומרים לנו את האמת בפרצוף, עדיפים מאותם 'מחופשים' שכביכול מנסים לעזור לאברכים לצאת מהמצוקה הכלכלית שלהם – אבל עלינו לדעת, שלבסוף הקב"ה מצילנו מידם!

ע"פ הדברים האלה, אולי אפשר לומר על דרך הדרוש – היות והמלחמה שלנו היתה לדעת מיהו הלבן האמיתי, לכן נוהגים ללבוש בגדי לבן בליל הסדר – ולמה? כי "**כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן טָהוֹר הוּא**"!

---

[18] המלה 'אובד' היא פועל יוצא מבניין קל, ולא פועל עומד, ולכן מפרשים שאין הכוונה שהוא נאבד אלא שהוא ביקש לאבד אחרים.

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net

יזכנו הקב"ה לעלות ולהתעלות בעבודת השם ונזכה לגאולה השלימה ב"ב אמן ואמן!!!

לקבלת הגליון מידי שבוע לתיבת המייל שלחו מייל לכתובת gg2006@013.net